

DENGÊ KOMKAR

Sal : 4
Wext : 2.12.1982
Hejmar : 47 - 48
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

NE ZAGONA BINGEHÎ YE ZAGONA XWINÊ YE

Lî Tirkîyê jî bo dirêjkirina jiyina xwe, cuntaya faşist dî roja 7.11.1982'an da dengdayineke gîştî (referandum) lî ser zagona bingehîn (Anayasa) pêkani. Bî vê zagona bingehîn va generalên faşist dixwazîn zordestî lêdan û tedayên xwe bî tehreki sistematîk, veşartî û hin jî firehtir bajon.

Rojekê paşî hîlbijartîna zagona bingehîn jî aliyê generalên faşist da hat diyarkirin ku, lî ser % 90 kesî lî Tirkîyê jî bo vê hîlbijartîne dengên (rey) "Erê" dan, kesên mayî jî diji wê derketin û dengên "NA" dan.

Lê, tu kesekî demokrat, oz û niştimanperwer bawerîna xwe lî dawiyên vê hîlbijartîne nehani. Jî ber ku, ev hîlbijartîna dî nav rewşeke azad û serbest da pêk nehat. Tenê generalên faşist, xulamok bendevk û sekbavên wan dengê xwe bîlind dikirin. Dî warê ajîstasyon û propagandayê da tenê wan dikaribû kar bikin, lî ser hêzên mayî zordestîke bêhempa û hişk hebû. Tîrs û xofeke mezî lî warên biçûk da lî ser gundî û karkeran dajot. Lî diji generalên faşist tu rêxistin, parti û hêzeke mayî maf tune bû ku, propagandayê bike. Lî dij û lî gel propagandakirin tu wext bî rasti nehate cih, tenê lî gel dihate dengkirin. Lî diji vê zagona bingehîn rîya rexnan (kritîk) nemabû, jî ber ku kesî curet ne dikir. Tenê dî radyo û televizyonê da "Evren paşa" deng dikir.

Berî çend rojan lî pêşîya hîlbijartîne serokê cuntayê Ke-

nan Evren derket war-war lî Tirkîyê û Kurdistanê geriya. Wi dî van gerên xwe da gelek vir-derew dikir û jî bo şunda anîna "Demokrasiya Derew" pîr şîrin deng dikir. Lê, wi zanibû gelên Kurd û Tirk jî berê da ne-

razibûna xwe lî ser vê zagona bingehîn diyar kiribûn. Jî bo vê yekê Kenan Evren careke dînxwest here nav gel, bî rasti tîrseke mezî lî ser wi hebû. Disa tiştêki pîr zelal jî heyê ku ev hîlbijartîna, hîlbijartîneke formal bû jî ber ku wi careke şuna xwe girtibû, mîrîna wi hebû, çûyîna wi tune bû. Wi pîr caran dîgot: "Em naxwazîn vi welatê xweşik bê xudan bihêlin". Bo vê jî ev dengdayîna gîştî (referandum) nîkare tu caran demokrasîke rasti bî xwe ra bine.

Dî vê zagona bingehîn da hemû mafên demokratîk û azad hatine qedexekirin. Sazkirîna hemû komel, rêxistin û parti-

yên demokratîk hatine bend-kirin. Mafên meşîn, civîn û diyarkirîna bawerîyan yekten jî ortê hatiye rakirin. Mafê karkeranê jî karkeran ra nemaye û hebûna gelê Kurd nayê nas-kirin. Bî kurtî rêvabirîna kar û

serê celo, yê celo dabûn serê xelo.

Jî bo şelûkirîna avê û şaş-kirîna rîya rastiye generalên faşist ketîna bî çend girêgir, şêyx û axayên Kurd jî. Bî alîkariya wan propagandêke şaş-xelet lî Kurdistanê ajot. Jî aliyê dî jî lêdan û zordestî lî ser gundiyên belengaz hin jî zêtir bû.

Lî Tirkîyê burjuvaziya yekdest bî xurtî piştgirtîya vê zagona bingehîn kir. Daxwaza wan jî ew bû. Jî aliyê dî hêzên imperyalîst û bî taybetî rêxistinîna çekdarî -NATO jî ber dawiyên vê dengdayîne kêfxweşiya xwe diyar kir. Ev yekê xweş nişani me dide ku, hemû hêzên kevneperest, paşverû û sermiyandar bî generalên faşist va bûn yek. Dî paş perdên tari da ew hebûn. Ev yekê tu wext nîkare jî ber çavên me bireve.

Jî destpêkê vir da cuntaya faşist bî deh hezaran mirovên me xistin girtixana û zindanan. Gelek kesên demokrat, dîlsoz û sosyalîst lêdan û eziyetên mezî dîdî. Bo vê yekê gelên me jî bo hilweşandîna vê cuntaya faşist tu carê bê deng neman û şer dîkîn. Îjar vê carê çawa dibe jî van mirovan sedî 90 kes rabî "ERÊ" bêjî û lî diji vê zagona cuntaya faşist dernekevî?...

Em careke dî dibêjî ev hejmarê % 90 ku cuntayê jî ber xwe derxistiye, tu wext daxwaza gelên Tirk û Kurd nine û ev zagona bingehîn nîkare gelên me temsîl bike.

xebatên demokratîk lî Tirkîyê vir şunda hin jî diwartir bûye.

Ew hîlbijartîna dî bî siya çek û silaha da ajot. Gelek kes bî darê zorê va çûne şuna dengdayîne. Lî şuna dengdayîne hemû xulam, peya û nukerên generalên faşist cih girtin.

Van kesên bêbext û sekbav berî hîlbijartîne jî propagandêke çewt, xelet û şaş dî nav gel da belav dikirin.

Paşî hîlbijartîne dawî û hejmarên rasti jî gel hatîna veşartî. Wan dek-dolav û fênd-fêlên xwe berê da amadekiribûn. Roja dengdayîne jî, plan û listikên yek-yek gihiştîna menzîla xwe. Wan kumê xelo dabû

NAMEYÊN XWENDEVANAN

YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI SESİMİZİ YÜKSELTELİM

Benim 79'lardan beri çalıştığım firmada kardeş gibi geçindiğim Almanlardan bazılarıyla bugün nerdeyse düşman olduk. 1981'den sonra bazı Alman işçiler de Tekelci sermayenin yolu olan Neonazilerin yoluna saptılar. Özellikle Sosyal Demokratların iktidardan düşmesinden sonra sayıları az da olsa bu tür işçilerle maaşlefe daha çok karşılaştık. Bize karşı olan tutumlarında değişiklik var.

Ancak biz herşeye rağmen bilinçsizce bu yola sapan işçi arkadaşlarımıza aynı yöntemle yaklaşmıyoruz. Onların bazı hatalı hareketleri karşısında bile soğukkanlı davranıyoruz. Çünkü görevimiz onlara aklımızın erdiği kadar gerçekleri anlatmaktır. Onlara şunu anlatmaya çalışıyoruz ki Alman ve Yabancı işçiler birbirinin düşmanı değil, kardeşidirler. Faşistler işçi sınıfını zayıf düşürmek için araya düşmanlık sokmaya çalışıyorlar.

Firmamızda Neonazilerin ağına düşmüş iki işçiyle uzun uzun konuştuk, onlara karşı dostça davrandık. Sonunda ikna oldular ve şimdi yabancılara karşı laf edenlere karşı çıkıyor, yanlış yaptıklarını söylüyorlar.

Mannheim'dan Kürdistanlı
Bir İşçi

Arkadaşlar,

Ben 20 yıla yakın bir zamandanberi Almanya'da bulunmaktayım. Bu süre içerisinde Federasyonunuzun ismini çeşitli kereler duydum. Örgütünüzün yayın organını okudum. Şimdi yayın organımız Dengê KOMKAR'ın devamlı okuru olmak istiyorum.

Çünkü Dengê KOMKAR, sömürge ülkemizin halkının sesini, istemlerini ve kültürünü en iyi şekilde dünya kamuoyuna yansıtmamanın yanı sıra, O, Kürt halkının kurtuluşu için tüm sosyalist, yurtsever güçleri ve demokrat kişileri birleşmeye çağırıyor, bunun için çalışıyor. O, kendi çıkarları için daima savaş ocakları açan emperyalizmin saldırılarına karşı savaşan, dünya barışının korunması için çaba harcayan güçlerin yanında yerini alıyor. O, Kürt halkının varlığını ortadan kaldıranlara karşı mücadele ediyor.

Size şimdilik tüm yurtsever ve özgürlüğe hasret duygularıyla selamlarımı iletir başarılar dilerim. Yıllık abone şartlarınızı da kabul ediyor ve gazetemini buna göre göndermenizi diliyorum.

A.S./Schwerte

YUNANİSTAN

Değerli dostlar,
Faşist cuntanın kurumlaşmasını sağlayacak olan "anayasa"nın sahte referandumundan önce, biz Lavriyon'daki bazı politik hareketlerin sempatanı mülteciler bir araya gelerek Yunanistan demokratik kamuoyuna yönelik ortak eylemler düzenledik.

Bir araya gelen 14 siyasetin sempatanı faşist cuntanın "anayasasını" protesto eden Yunanca bir bildiri yaygın biçimde halka dağıttık. Atina'nın merkezi yerinde 5 - 7 kasım 1982'de resim sergisi açarak Türkiye ve özellikle Türkiye Kürdistanı'ndaki vahşeti sergiledik. Atina'nın işlek caddelerinde faşist cuntayı teşhir eden ve onun Anayasasına hayır sloganlarını taşıyan büyük bez pankartlar astık. 7 kasım günü Yunanistan'daki Türkiye Büyükelçiliğinin önüne siyah çelenk koymak istedik, güvenlik kuvvetleri buna engel oldu. Fakat çelengi koymaya gidenler faşist cuntayı ve anayasasını protesto eden sloganlar attılar. KOMKAR semp.

ÊRİŞÊN PDK-IRAKÊ KÊRÎ DJMIN TÊ

Hevalên hêja û xebatkar,
Nwîskar û karkerên D.KOMKAR,
Silav û rêz.

Mîn gelek nwîs û rêbaza kovara we pêxoşîn, ne xasma ew gotar û nwîsên pêşverû û şoreşger, ku bî zîmanê me-yê zîmak-Kurdi têne nwîsîn. Bê guman van gotaran egereka mezin û girînge bo hişyarkirina gelê me.

Brano!

Ez kurdeki derbîder û mîsextim li welatê Amêrikanê. Lî vê dûmahiyê me bihist ku hêzên paşverû û eşîrê dî nav Partiya Dêmoqrât û Kurdîstana Iraqê êriş kire ser hêzên pêşmergeyên xebatkar yê Partiya Gel "Partiya Dêmoqrât ya Gelê Kurdîstan".

Dîlê mîn weki her Kurdeki dîlsoz pîr daxe, gelek mîxabin Kurd hevûdu bîkujîn. Kar û kiryarên desteka kevneperestî û eşîrî ya bona Kurdkuştin, sala par êriş dane ser Kurdên Iranê.

Isal jî êriş dane ser pêşmergeyên "Partiya Gel" sed mîxabin, dîjmin me dîkujîn û em jî hevûdu dîkujîn.

Hêvidarim hemû pêşverû û welatparêz dengê nerazî bona xwe bilind bîkin, dîjî şerê birakujiyê rawestî, ku tenê qazanca dîjminê gelê Kurd têdaye.

Bîjî yekîtiya hêzên pêşmergeyan!

Rêdûrê Kuvandar
Lî Amêrikanê

ÜÇ PEŞMERGE KATLEDİLDİ

KOMKAR'lı arkadaşlar,

Selamlarımızı ilettikten sonra memleketten aldığımız üzücü haberler var, size onları anlatmak istiyoruz. Mardin'in Cizre ilçesinin Hoser köyünde bir namussuz MİT'çi var. Bundan bir süre önce 12 Ekim 1982 günü Suriyeli üç peşmerge, İran Kürdistanı'na gitmek üzere sınırı geçiyorlar. Peşmergelere köye varmadan o hain ajan köy bekçisi bunları görüyor. Onlarla konuşuyor, aslını soruyor. Peşmergeler gezip gideceklerini söylüyorlar. Bunun üzerine adı Hacı Seçkin olan kanı bozuk bekçi hemen köye geliyor ve karakola durumu anlatıyor. Karakol komutanı Cizra Tabur Komutanını arıyor ve ne yapması gerektiğini soruyor. Tabur Komutanı altı cemse jandarma gönderiyor. Tabii peşmergelerin hiç bir şeyden haberleri olmadığı için etrafın çevrildiğini geç fark ediyorlar. Askeri birlikler peşmergelerden durmalarını istiyorlar ama peşmergeler buna uymuyorlar. Bunun üzerine çatışma çıkıyor ve tam 12 saat devam ediyor. Peşmergelerin mermileri bitinceye kadar jandarmalar kendilerine yavaşlamıyorlar. Sonunda ise kurşunsuz kaldıklarında jandarmalar onları yakalıyor ve derhal kurşuna diziyorlar.

Cizre Tabur Komutanı denilen namussuz, kendisi gibi bir alçak olan bekçiye hediyeler veriyor. Bu ilettiğimiz olay çok üzücüdür. Ama Kürt halkı hiç bir zaman bu şekilde ölmedi ve de ölmez.

Yaşasın özgürlük!

Kahrolsun faşist cunta!

H.S. ve A.V.

BREMEN

13.11.1982 tarihinde Leer'de Uluslararası Af Örgütü (ai) Türkiye ve Türkiye Kürdistanı konulu bir seminer düzenledi. Seminer başlamadan önce, geçen yıl yapılan Açlık grevi filmleri gösterildi. Derneğimizden 2 arkadaş, seminere katılan yaklaşık 25 kişiden oluşan kitleye, Türkiye ve Kürdistan hakkında bilgi verdiler, Kürt halkının Kürdistan'ın dört parçasında verdiği mücadele ve faşist cuntanın Kürdistan halkı üzerinde uyguladığı baskı dile getirildi. Yaklaşık 4 saat süren seminer oldukça olumlu geçti.

Bremen Dengê KOMKAR muhabiri

NÜRNBERG

Derneğimiz, 13.11.1982'de Lauf'ta DGB, Uluslararası Af Örgütü ve Bölge Kitleler Birliği'nce ortaklaşa düzenlenen Barış haftasına yayın masası, koro ve folklor ekibiyle katıldı.

Bölge yerel gazeteleri folklor ekibimizin resminin de bulunduğu geniş bir haberle eyleme yer verdiler.

Birindar/ Nürnberg D.K. muh.

ÖRGÜT HABERLERİ

EĞİTİM SEMİNERLERİ DÜZENLENDİ

KOMKAR, üyesi bulunan dernek ve komitelerde değişik aralıklarla merkezi eğitim seminerleri düzenlemeyi programlaştırmıştı.

Geçtiğimiz Ekim ayının son haftası ile Kasım ayının ilk haftasında tüm dernek ve komitelerde "Demokratik Kitle Örgütleri, KOMKAR- Amaç ve Görevleri, Yapıları, İşleyişleri" konulu seminer işlendi.

Seminerde genel olarak, Demokratik Kitle Örgütleri, amaç ve görevleri, çalışma yöntemi, örgütsel kurallar, taban-yönetim ilişkileri vs. gibi konular üzerinde duruldu.

Diğer taraftan, KOMKAR'ın kuruluşu, gelişimi, amaçları ve bu doğrultuda yaptığı çalışma-

lar, başarı ve eksiklikleri anlatıldı.

Seminerde, içinde bulunduğumuz dönemin özellikleri, ülkemizde ve yurt dışındaki olumsuz koşullar, bunların örgütlenme ve örgütlü çalışma açısından önemi vurgulandı.

Gerek ulusal ve gerekse uluslararası alandaki olumsuz koşulların iyi kavranması ve açık tartışılması temelinde örgütlü safların genişletileceği kitle bağlarının güçlendirilebileceği üzerinde duruldu.

Seminerler, sorular ve tartışmalarla zenginleşti. Ve dönemin özelliklerini, güçlüklerini, kendi eksiklik ve başarılarımızı ve görevlerimizi kavramada yararlı oldu.

BARİŞ ŞENLİĞİNE KATILDIK

Bottrop'ta Barış İnsiyatifi'nin 6 Kasım günü düzenlediği Barış şenliğine KOMKAR sempatanları olarak katıldık. Yayınlarımızı ve Kürdistan yemeklerini sergiledik. Alman ilericiilerini Kürdistan sorunu hakkında, bilgilendirdik. Bu amaçla çıkardığımız Almanca bildiriyi çok sayıda dağıttık.

Ayrıca şenliğe, folklor ekipleriyle katılarak, renk kattık. Duisburg ve Dortmund Kürdistan İşçi Dernekleri bu konuda dayanışma gösterdiler.

14 Kasım günü ise 6 grup Bottrop'ta ortaklaşa "Yabancılarla Dayanışma Gecesi" düzenledi. Bunlardan biri de biz-

dik. Gecenin tüm hazırlıklarında görev aldık. Duisburg Kürdistan İşçi Derneği'nin folklor ekibi oyunlar sergiledi. Kürt, Türk ve Alman halklarının dostluğu pekiştirildi. Yabancı düşmanlığı, faşist cuntaya teşhir edildi.

Bu eylemlerde, Bottrop'ta bazı Kürdistanlı aileler yemek ve benzeri konularda yardımcı oldular, dayanışma gösterdiler. Bu dayanışmalarından dolayı kendilerine teşekkür ediyoruz.

KOMKAR'ın saflarını genişleteceğiz!

Bottrop

KOMKAR sempatanları

BREMEN

12 Ekim 1982 tarihinde, Bremen eyaletindeki yabancı dernek temsilcileri, Eyalet Kültür dairesi yetkilileri, Senatodaki siyasi parti temsilcileri ve Bremen "Bilim ve Sanat" bakanı Franke'nin katıldığı bir toplantı derneğimiz lokalinde yapıldı. Bu toplantıda, Bremen'deki yabancı örgütlerin sosyal ve kültürel çalışmaları hakkında bilgi verildi ve bu çalışmaların Senato tarafından parasal yönden desteklenmesi konusunda görüş alış-verişinde bulunuldu.

17 Ekim günü derneğimiz üye toplantısı yapıldı. Halen sürdürülmekte olan Almanca dil kursu ve spor çalışmalarına ek olarak Kürtçe kursunun verilmesi de kararlaştırıldı. Daha önce oluşturulan Kültür

Komitesi, bundan sonra, folklor ve müzik çalışmalarının düzenli olarak yürütüleceğini, duvar gazetesinin hazırlanacağını ve dernek lokalinin daha da düzenli hale getirilmesi için çalışılacağını açıkladı. Aynı gün Ekim Devriminin 65. yılı dolayısıyla Eğitim Kolu tarafından hazırlanan bir yazı okundu. Ardından da Yılmaz Güney'in "Düşman" filmi gösterildi.

23 Ekim günü derneğimiz lokalinde bir kültür ve eğlence gecesi düzenlendi. Gece Dernek başkanı arkadaşımızın konukları selamlıyan, Türkiye ve Kürdistan'daki duruma değinen Kürtçe konuşma ile başladı.

Daha sonra Kürdistan'ın geleneksel

yemekleri konuklara sunuldu. Bir Türk arkadaşımız sazı ve sözüyle programımıza katkıda bulundu. Diğer bir arkadaşımız ise Kürdistanlı bir ananın duygu ve dileklerini dile getiren kendisine ait bir şiiri okudu. Derneğimiz korusu zengin bir müzik programı sundu. Türküler söylendi, halaylar çekildi. Tiyatro kolundaki arkadaşlarımız, faşist cuntanın emperyalizme olan uşaklığını ve uyguladığı zulmü dile getiren bir pandomim gösterdiler. Konuklar tarafından anlatılan fıkra ve hikâyelerle programımız sona erdi.

Çok sayıda Alman'ın yanı sıra yüzün üzerinde kitlenin katıldığı programımız oldukça beğeni kazandı.

Bremen D.K. muhabiri/ Bedo

KÜLTÜR GECESİ DÜZENLEDİK

23 Ekim gecesi Derneğimiz lokalinde bir kültür gecesi düzenledik. Programımız geçen yıl Kürdistanlı işçiler tarafından gerçekleştirilen açlık grevi nedeniyle çekilen televizyon filminin gösterilmesiyle başladı. Ardından türküler söylendi, bilgi yarışması yapıldı ve Kürdistan'da feodal değer yargılarının geçerliliğini konu edinen bir film gösterildi.

Derneğimiz önümüzdeki dönemde bu doğrultuda daha zengin ve düzenli programlar düzenlemek kararındadır.

D.K. Stuttgart Muhabiri / Belengaz

MANNHEİM

Lı ser banga Schifferstadt Volkshochschule roja 30'ê İlonê, bı navê "Folkloro Naunctewi" şevêk pêk hat. Komela me ji di nav vê şevêda bı folkloro xwe va beşdar bû. Folkloro me yi hêja, pır xweşa mêvanan hat.

Dawiya şevê da, WDR (Radyoya Elmanya Rojava) bı me ra hevpeyvînek çekır. Nêzika 20 deqikê lı ser rewşa Kurd û Kurdistanê axaftin hat kirin.

Roja 13.11.82'a da, komela me û Form der Jugend bı hevra bı navê "Şeva Kurdistan" şevêk pêkani. Destpêka şevê da, bı Elmani û Kurdî lı ser faşizma Şiliyê, faşizma Tirkîyê û lı ser herçar perçên Kurdistanê axaftin çê bû.

Şevê da me tiyatrokeki ser rewşa starvanan (İltica) pêk anî. Xên ji van, filmêk lı ser Kurdistanê hat nişan dan. Bı herdu zımanan helbest hatin xwendin. Dı şevê da 200 mêvan beşdar bûn.

Nüçegihanê Dengê KOMKAR lı Mannheim

ŞEVA PIŞTĞIRI BI GELE EL SALVADOR VA

Gelê El Salvador lı hemberi diktatoriya faşist ku bı destê emperyalizma Amerikanê hatiye ser hukim, şerê xwe da-jo.

Le dervayi welat bı tekoşina gelê El Salvador va piştğiri roj bı roj firehtır dibe.

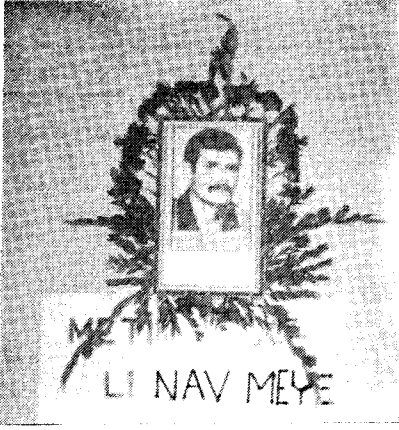
Dı roja 9.11.1982'a lı bajarê Dortmundê dı PH'ê da bı navê "Gelê El Salvador ra Azadi" şevêk hat amadekirin. Pır kesên ji gelên mayin ji di vê şevê da beşdar bûn.

Komela me bı folklor, koro û dengbêjê xwe va dı şevêda amade bû, piştğiriya xwe ya şoreşgeri ji gelê El Salvador ra diyari kir. Dı şevê da goşt û sawar hat firotin, masa agahdari (informasyon) hat vekirin.

Piştğiriya me pır xweşên hevalan hat, iro şunda ji pêy-vendiyên me ên germi wê bajo.

Şerifzade - Nüçegihanê D.KOMKAR lı Dortmund

metin aksoy mücadelemizde yaşıyor

METİN AKSOY, iki yıl önce 27 Ekim 1980 günü faşist-sömürgeci cuntanın cellatları tarafından işkence ile katledildi.

Kürdistanlı yoksul bir ailenin oğlu olan Metin, ülkesinin özgürlüğü uğrunda ve sosyalist saflarda döğüşerek şehit düştü. Metin, bu yolda hayatını yitirenlerin ilki değil, sonuncusu da olmayacak. Sömürgeci düşman yüzyıllardır ülkemize saldı-

ıyor, insanlarımızı katlediyor ve doğal zenginliklerimizi talan ediyor. Dağlarımız, nehirlerimiz, ovalarımız bu yolda şehit düşmüş onbinleri bağrında saklıyor.

Halkımız, kendisi için savaşarak şehit düşen kahraman evlatlarını unutmayacaktır. Özgürlük savaşçıları Metin'in dalgalandırdığı bayrağı yücelerde tutacak ve O'nu mücadelelerinde yaşatacaklardır.

DIŞ BASINDA CUNTA

AUS BLICK (Almanya):

"Uluslararası Af Örgütü, Türk hükümetine başvuruda bulunarak Diyarbakır'daki tutukluların durumunu yerinde incelemek istediğini bildirdi. Af Örgütü, cunta cellatlarının Kürt tutuklulara yaptığı işkencele-ri ve hapisane koşullarını yerinde incelemek istiyordu. Cuntaya göre Türkiye'de Kürt yoktur. 1980 darbesinden buyana binlerce Kürt, Kürt halkının varlığını savundukları için tutuklandılar. Genellikle tutuklular yığımsal davalarla cezalandırılıyorlar. Tutukluların avukatlarla ilişki kurmaları en fazla 3 dakikadır. Bu konuşmalar da askerlerin nezaretinde oluyor. Ve ilk tutuklananlar elleri havada Türk ulusal yeminini tekrarlamak zorunda bırakılıyorlar. Resmi makamlar, elektrik şoku ve sürekli ifade almalarla politik tutukluları yıldırma istiyorlar..

"Muhafif görüşlülerin sürekli baskıya uğraması politik görüş farkları bir kenara bırakılarak dayanışma gösterilmek suretiyle engellenebilir. Bu anlamda DGB ve ona bağlı sendikalara büyük görevler düşüyor. NATO'cu generallerin farklı düşünceye sahip binlerce insanı uzun yıllar baskı altında tutması haklı olabilir mi?" (Aus Blick, Ekim 1982, sayı 10)

ÖTV (Alm.):

"Ülkesinde politik takibata uğrıyan, F.Almanya'da politik sığınma hakkı alır. Anayasa böyle istiyor. Sığınma hakkı önemli nedenlerden ötürü getirildi: Nasyonal Sosyalistler tarafından takibata uğrıyan Almanlar, yaşamlarını kendilerine bu hakkı tanıyan devletlere borçlular. Buna rağmen Baden-Württemberg İdare Mahkemesi 27 Kasım 1982'de Mannheim'de, ül-

kesine döndüğü zaman kendisini hapis ve işkence bekleyen politik takibata uğramış bir Kürdün sığınma hakkını red etti..

"Türk resmi literatüründe Kürtler 'dağlı Türkler' olarak nitelendiriliyor. Okullarda ve resmi dairelerde Kürt dili yasak. Etnik ve dil açısından ayrı bir halk olan Kürtlerin yaşadığı Türkiye'nin doğusu ülkenin diğer bölgelerine oranla daha geridir. Bölgede yarı-feodal bir yapı hakimdir. Kürt dili daha önce de yasaktı, sıkıyönetim komutanları kısa bir süre önce bu yasağı yenilediler..

"Türkiye'de herhangi bir zamanda durum kötüye, bu Kürdistan'da 2 - 3 misli fazla kötü demektir..

"Onun için de 12 Eylül 1980'de cunta, darbesini ulusal birliğe yönelik sözde bölücü tehlikeye yönelik olarak lanse etti ve mücadele bayrağının üstüne 'bölücülüğe karşı mücadele' yazdı..

"İşte işkence ve kitlesel davalarla Kürtlere saldıran devletin niteliği budur. Eğer bir Alman idari mahkemesi, Türkiye'deki durumu 'liberal burjuva toplum düzeni' olarak nitelendirirse, bu herşeyi iyi gösterme çabasına karşı şiddetle mücadele edilmelidir".

(ÖTV-Kamu Hizmetlileri Sendikası Yayın Organı, 1 milyon tirajlı - Kasım 1982)

WASHINGTON POST (ABD):

"Seçmenler hapis tehdidi altında oy verdiler. Bu anayasa ile bundan sonraki yönetim demokrasiden başka herşeye benzeyecek."

LE SOIR (Belçika):

"Evren'in çeşitli mitinglerine okullardan, devlet dairelerinden insanların zorla getirildiği ve miting alanlarının askerlerle dolu olduğu açıkça görülmektedir."

FRANKFURTER RUNDSCHAU (Almanya):

"Seçimlerin büyükler için hazırlanmış masaldan başka birşey olmadığı, seçim kampanyası sırasında eleştirilerin yasaklanması bunun en iyi örneğidir. Washington için Türkiye'nin coğrafi durumu önemlidir. Türkçe kullanmak yasak değil. Buna rağmen sansüre dikkat etmek gerekir. Kürtler, 'dağ Türkleri' olmaktan ileri gidemeyeceklerdir. Ve Ermeniler de Türk vatandaşı olabilecek."

NEW YORK TIMES (ABD):

"General Evren'in yabancı konuklara, 'Türkler hayır oyu verseler bile bu, bizim şimdiki yönetimimizden memnun oldukları anlamına gelecektir' dediği bildiriyor.

"General Evren basın-yayını tekeline aldı. Eleştirileri yasakladı. Hiçbir muhalefete izin verilmedi. Seçmenler, üzerinde 'evet' yazılı beyaz oy kartı ile, 'hayır' yazılı mavi kartlardan birini kullanacak. Ama ne yazık ki, zarftan renkler kolaylıkla belli olacak. Bu durum özellikle tarımsal bölgelerde etkin oldu."

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (Londra):

"Gezilerinde Evren, oylamanın demokratik olacağı konusunda halkı uyarıyordu.

"İstanbul'da referandum öncesi 25 bin kişiye hitap eden Evren 'ordu iktidarda olmasaydı burası kızıl melda olacaktı' demiştir. Evren'in çeşitli yerlerdeki mitingleri değerlendirildiğinde, kitlelerin istekle gittiklerinden bahsetmek mümkün değildir. Halbuki Taksim meydanında yapılan mitinglerde 100 binlerin olduğu bilinmektedir."

"ANAYASAYA HAYIR", KONFERANSI YAPILDI

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın çağrısı üzerine gerçekleştirilen cuntanın "Anayasasına Hayır" Konferansı 30/31 Ekim tarihlerinde Köln kentinde yapıldı. Konferans, aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu bazı demokratik örgütler tarafından desteklenmişti. Ayrıca Türkiyeli-Kürdistanlı ve bir çok yabancı ülkeden çeşitli politik ve demokratik örgüt temsilcileri, barışsever ve anti-faşist kişiler, yazarlar yer almışlardı.

Konferansı açış konuşması yapan ve Türkiye'de işbaşında bulunan faşist cuntanın uyguladığı insanlık dışı baskı ve terör politikası üzerinde duran Behice Boran sözlerini şu şekilde sürdürdü:

"... Anayasada getirilen hükümler tüm demokratik hak ve özgürlükleri koyduğu kısıtlamalarla uygulamada hemen men sıfıra indirmekle, sadece güzel sözler olarak kâğıt üstünde bırakmaktadır.

Konuşmamı fazla uzatmamak için ayrıntılara girmeyeceğim, bunu diğer konuşmacılara bırakacak, yalnızca özel bir önem taşıyan iki noktayı belirlemekle yetineceğim. Demokratik hak ve özgürlüklerin tanınmak istenmemesi öncelikle iki toplum kesimini hedef almaktadır: İşçi sınıfını ve Kürt halkını. Bu anayasa ile işçi sınıfı partilerinin kurulabilmesi, sendikaların herhangi bir biçimde siyasetle ilgilenmeleri kesin önlenmiştir. Sendikal haklar ve yetkiler bu kuruluşları hayalet sendikalara dönüştürecek derecede kısıtlanmıştır; Toplu sözleşme ve grev hakları pratikte etkisiz kalacak hale getirilmiştir.

"İkinci noktaya gelince, Anayasada baştan sona "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü" ibaresi sayısız defa tekrarlanmaktadır. Bununla kastedilen, on milyonluk Kürt halkının ulusal kimliğinin ve ulusal demokratik haklarının tanınmadığıdır. Anayasada "düşüncelerin açıklanmasında ve yayılmasında kanunla yasaklanmış hiçbir dil kullanılamaz" denilmektedir. Kanunla yasaklanan dil Kürtçe'dir. Kürtçe'nin okutulması ve öğretilmesi de anayasaca yasaklanmaktadır.

İki gün süren konferans sırasında söz alan tüm konuşmacılar faşist cunta anayasasının asla demokrasi getirmeyeceğini, tam tersine baskı ve terörü yaygınlaştırmak, uzun ömürlü kılmak ve daha sağlam temeller üzerine oturtmak amacı güttüğünü belirttiler. Bir zorbalık belgesi olan bu anayasa ile ülkenin, halkları için daha büyük bir hapishaneye çevrileceği ve bu yüzden halk kitleleri tarafından benimsenmesinin söz konusu olamayacağı vurgulandı.

Faşist cuntanın adına halk oylaması dediği oylamanın ise silahların gölgesinde oynanan komedinin bir parçasından başka bir şey olmadığı ve gerçekten serbest koşullarda yapılacak bir seçimde cunta anayasasının ezici çoğunluk tarafından reddedileceğinin ortada duran bir gerçek olduğu belirtildi.

Konferansa katılanların tümü bu anayasaya karşı hem Türkiye'de ve hem de uluslararası planda mücadelenin sürdürüleceğini de açıkladılar.

DGB yürüyüşlerine yüzbinler katıldı

Alman Sendikalar Birliği-DGB'nin çağrısı üzerine, 23 Ekim ve 6 Kasım tarihleri arasındaki 3 hafta sonu yarım milyondan fazla insan, işsizliğe, sosyal kısıtlamaya, savaşa, silahlanmaya ve yabancı düşmanlığına karşı yürüdü.

Dortmund, Frankfurt, Nürnberg, Stuttgart, Hannover, Hamburg ve Bremen şehirleri, savaştan sonra ilk kez böylesine büyük kitle gösterilerine sahne oldular. Yüzbinlerce işçi, emekçi, öğrenci, Alman ve yabancı hep birlikte, Kohl-Genscher hükümetinin ücretleri dondurmaya yönelik çabalarına, emekçilerin sırtından tasarruf yapmasına, sosyal hakları budamasına, işyerlerinin kapatılmasına ve silahlanmaya karşı çıktılar.

Her geçen gün artan, milyonlarca insanın yaşamını tehdit eden kapitalizmin bunalımı, geniş yığınları sarıyor; onların tepkisini arttırıyor. Özellikle CDU/FDP/CSU üçlüsünün hükümet olduklarından buyana bu tepki daha da arttı. Zira bu hükümet işçi ve emekçilerin yıllarca canını dişine takarak elde ettiği haklara göz dikiyor; işçilerin ücret mücadelesinden vazgeçmesini istiyor.

Gericici-faşist çevreler, neonazi güçler artan işsizlik ve savaş tehlikesi karşısında tedirgin ve tepkici bir durumda olan kitleleri yabancılara karşı kışkırtmaya, onları bunalımın ve işsizliğin suçlusunu göstermeye çabalamaktalar. Bu amaçla ırkçılık geliştiriliyor; saldırılar düzenleniyor.

Bu gelişmeler karşısında, tüm işçilerin, milliyeti ve dini inançları ne olursa olsun birlik olmaları, birlikte mücadele et-

meleri şarttır. Neonazilerin, patronların amacı işçilerin safalarını bölmek, onları birbirlerine dövdürmektir. Bu oyuna gelmiyelim.

En sağlam ve kalıcı birlikler, mücadele içinde kurulur, gelişir ve pekişir. DGB'nin düzenlediği yürüyüş ve mitinglere yabancı işçiler de yoğun bir biçimde katıldılar. Bu katılım, hem Alman işçileriyle birliği pekiştirdi, hem de yabancı düşmanı güçlere, faşistlere ve

patronlara bir cevaptır.

KOMKAR, çıkardığı bir bildiriyle, üyesi Dernek ve Komiteleri, tüm Kürt ve Türk işçilerini DGB'nin düzenlediği yürüyüşlere katılmaya çağırdı. Bremen, Nürnberg, Frankfurt, Hamburg, Stuttgart, Dortmund ve daha pek çok yerde KOMKAR'lı işçiler, Kürdistanlı yurtseverler bu yürüyüşlere katıldılar. Faşist cuntayı, yabancı düşmanlığını protesto ettiler.

BREJNEV ÇÛ HEQİYA XWE

Serokwezirê devletê Yekitiya Sovyet û Sekreterê Gışti ya Partiya Komünist a Sovyet, Leonid İliç Brejnew, roja 10'ê Çıriya Paşın 1982'a da çû heqiya xwe.

Leonid Brejnew, dı Çılıya Pêşın 1906'a da lı Ukraynayê bajarê Kamenkoje (iro navê bajarê bû ye Dneprodsers-hinsk) da diya xwe bû.

Malbata wi karkerê pola bû. Ew ji karxanê pola da dest bı kar kır. Destpêkêda karkêr, paşê bû mihendis û paşê ji bû berpırsiyarê taxa xwe.

17 saliya xwe da bû endamê Rêxistina Xortên Komünist (KOMSOMOL), 25 saliya xwe da ji bû endamê Partiya Komünist a Sovyet. Brejnew, şerê cihanê yê du wemin da, diji êrişê faşistên Elman, partiya xwe û hevalbendên xwe va zireki şer kır. Dawiya şer da, bo hêzên pêşverû bergehêki nû vebû.

Brejnew, sala 1957'a da bû endamê Komita Merkezi, 1960'ê da bû serokê Sovyet ya bılind, 1964'a da bû sekreterê yekemin û 1966'a da ji bû sekreterê gışti, 1977'a da ji bû serokwezirê dewletê Yekitiya Sovyet. Heya roja mırinê ji ev vezîfê da bû.

"ROJA İROYİNİ DA KARÊ NAVNETEWİ DA; JI BO PARTIYA ME, JI BO GELÊN ME Û JI BO GELÊN CIHANÊ RA BO PARASTINA AŞITIYÊ TIŞTEKİ GIRING NINE."

Kongra 26'an ya PKYS, sibat 1981

Dema Brejnew, cihanê da bı navê "Dema Aşiti" têt biranin. Rasti ji Brejnew û Partiya Komünist a Sovyet roja iroyini da seran serê cihanê da ser prensibên ku Lenin daniye "Nav aşitiyi da bı tevayî

jiyan" parastın û dıparêzın. Roj bı roj ji vi prensibê xurttir dıkın.

Mırına şoreşgerek hêja wek Brejnew, dilên hêzên aşitixwazên cihanê da û dilên gelên rızgarixwaz da birinek kûr vekır.

VAN'DA KÛRT VE ERMENİ UYGARLIĞINA DEĞİNMIŞTI

R.braun'un cezası: 16 ay hapis

Federal Almanya'lı Ralph Braun, gezdirdiği bir Turist grubuna Kürdistan'ın Van ilinde Kürt ve Ermeni tarihinden bahsettiği için göz altına alınıp, hapse atılmıştı. (D.KOMKAR 45. sayı).

Diyarbakır sıkıyönetim mahkemesi ise Braun'u 16 ay hapis ve 5 ay Ankara'da gözetim altında bulundurma cezasına çarptırdı. Böylece Mustafa Kemal'in izinde yürüyen faşist çetenin, yönetimi işgal altında bulundurduğu Türkiye'de dünyada eşine az rastlanır bir ceza daha verilmiş oldu. Kuşkusuz bu karar, faşist-sömürgeci Türk yönetiminin iflasını da sergiliyen bir belgedir. Dünyanın en azılı faşistleri bile bu şekilde bir cezalandırma yoluna gitmeyi kolay kolay göze alamamışlardır. Ama omuzu kalabalık generaler çetesi, böylesine örnekleri sergilemekten geri kalmıyor üstelik te, bunu büyük-lük sanıyor.

Ralph Braun'un suçu tarihsel bir gerçekten bahsetmektir. O, bir gerçeği; tarihte yaşanan ve kimsenin de değıştirmeyeceği bir doğruyu vurgulamış, Van'daki tarihi yerleri gezerken onların yaratıcıları olan Kürt ve Ermenilerden bahsetmiştir. Braun bunu yaparken ırkçı Türk yönetiminin doğru şeylere ne kadar düşman olduğunu belki bilmiyordu, belki de bilmesine rağmen yalan söylememek

Kürdistan'ın Van ilinde Kürt ve Ermeni tarihine değinmişti:

için tehlikeyi bilinçli şekilde göze aldı. Başka ne yapabilirdi ki zaten? Kuşkusuz bazı dalkavuklar gibi ortaya çıkıp bilimsellik adına, Alpaslan, Yavuz Sultan Selim, Fatih Sultan Mehmet ve daha benzeri nice zorbayı, eli-kanlı eşkiyayı övebilir, tarihsel gerçekleri tersyüz de edebilirdi. Hatta o zaman faşist çete, kendisini ödüllendirirdi de. Ama Braun, herhangi bir namuslu insanın tavrını takınmış, Kürt ve Ermeni uygarlığından bahsetmiş yani doğru olanı söylemiş. Türk devletinin yöneticisi olan bir Mustafa Kemal izleyicisi değil ki tarihi inkâr edip yerine ırkçı-gerici nitelikte yalanlar koysun.

Braun'a verilen ceza F.Almanya'da geniş tepkilere neden oldu. Her ne kadar Alman Dışişleri bakanı Genscher bugünlerde Türkiye'ye koşup döndükten sonra artık bu ülkenin yardımı hak kazandığını, kanıtlamaya çalışmaktaysa da, Alman halkı, ilerici-demokratik çevreler, bu sayede faşist çetenin neyin nesi olduğunu bir kez daha görmüş oldular. Konu basın organlarında geniş biçimde tartışılıyor. Genscher'in Türkiye gezisi sırasında Alman Televizyonu 1. Kanal Braun'la ilgili bir program yayınladı. Braun'un tutuklanma gerekçesi anlatıldıktan sonra Konstanz Üniversitesi'ndeki meslektaşları olayı protesto ettiklerini, Evren'e yaptıkları başvurunun ise cevapsız bırakıldığını açıkladılar ve Braun serbest bırakılincaya kadar mücadeleye devam edeceklerini belirttiler. Ekran'a gelen Braun'un annesi ise böylesi bir tutuklama gerekçesinin yarattığı şaşkınlık içerisinde oğlundan uzun süre haber alamadığını, yanına gittiğini ancak sadece beş dakika ve yalnız olmaksızın görüşebildiğini belirtti. Oğlundan mektup alamadığını, bunun baskıdan kaynaklandığını da anlatan anne, O'nun serbest bırakılması gerektiğini yineledi. Olay, Almanya'da faşist Türk yönetiminin yarattığı yeni bir skandal olarak nitelendiriliyor.

'HER ŞEY CEPHE İÇİN'

Gerici ve kanlı Humeyni rejiminin İran Kürdistanı'na yönelik saldırıları bir kaç aydanberi yoğunlaşmış bulunuyor.

Son saldırı üzerine İran Kürdistan Demokrat Partisi Genel Sekreteri Dr. Kasımlo tarafından "İran Kürdistanı Sesi" radyosunda halka hitaben okunan mesaj kısaltarak yayınıyoruz:

"Sevgili yurttaşlar, İran'ın onurlu halkları, Kürdistan'ın emekçi halkı, Hepinizin bildiği gibi Humeyni'nin gerici, halk düşmanı rejimi, kan dökücü ve savaş kıskırtıcısı bir rejimdir. Gerçekten bu birkaç yılın deneyleri, Humeyni rejiminin saldırı ve savaş yapmadan; savunmasız halkı yok etmeden ve ülkeyi harabeye çevirmeden yaşayamayacağını gösterdi.

Şimdi de bir süredir mollalar rejimi, Kürdistan'da emekçi halk kitlelerine karşı yoğun bir saldırıyı başlatmış bulunuyor.

Humeyni rejimi ülkenin tüm iç ve dış sorunlarının çözümünde güçlüklerle karşılaşmış, başarısızlığa uğramıştır. Böylece uğradığı prestij kaybını ve yenilgiyi gidermek için Kürdistan'a sevkedeceği onbinlerce silahının saldırılarıyla başarıya ulaşmayı umuyor. Bu amaçla da vahşi ve yoğun saldırılarını başlatmış bulunuyor. Kürdistan'ın özgürleştirilmiş bölgelerini top, helikopter ve uçaklarla dövmekte, halkı katletmekte, köyleri yerle bir ederek yoksul emekçilerin evlerini başlarına yıkmakta ve bütün insanlıkdışı eylemlerini de "İslamiyet" adına yaptığını söylemektedir.

Daha öncekiler gibi bu sefer ki ağır saldırının da kırılacağına ve düşmanın venik olarak geri çekileceğine inanıyoruz. ncak, bu amaçla halk yığınlarının varlık ve özgürlüklerini korumak üzere canla, başla direnmesi gerekiyor.

İran Kürdistan Demokrat Partisi Politbüro, yukarıdaki anlayıştan hareketle, 11 Eylül 1982'den 12 Ekim 1982'ye kadar olan tarihi "Kürt Halkının Varlık ve Özgürlüğünü Savunma Ayı" ilan etme kararını aldı ve onu ilan etti. Politbüro, aynı tarzda Kürdistan'da savunma hizmetlerinin sorumluluğunu üstlenmek üzere, "Kürdistan Peşmerge Güçleri Genel Komutanlığı (Kurmaya)"nı oluşturma kara-

rını aldı. İnanıyoruz ki bu kritik koşullarda, Kürdistan halkı geçmişte olduğu gibi, gene mücadeleye hazır olur, varlığını ve geleceğini savunma kararlılığını gösterirse; Partimiz devrimci bir örgütün tavrı ve anlayışıyla hareketin yönetimini iyi biçimde götürürse, kahraman peşmergelerimiz kurtarılmış yurt parçalarının onurlu cephelelerini yiğitçe savunurlarsa, hiç kuşkusuz bu kez de düşman saldırısı geri püskürtülecek ve Kürt halkı zafer kazanacaktır.

Zaferin gerçekleşmesi için:

1— Kürdistan'ın tüm bölgelerinde, özgürlük ve onurlarını savunmak üzere Kürt halkının harekete geçirilmesi gerekiyor. Kadın-erkek, genç-ihtiyar, halkımız bütünüyle bu savunma mücadelesine katılmalıdır. Onurlu bir tek Kürdün dahi bu mücadeleye omuz vermekten uzak kalmaya hakkı yoktur; aksine yaşamı ve tüm moral varlığıyla bu tarihi mücadelede yer alması zorunludur.

2— Özgürlükten yana olan onurlu herkes, kullanabildiği taktirde silahını alarak yurdunun özgürlüğünü, kendisinin şeref ve namusunu savunmalıdır. Özgürlük gibi yüce bir amaç için savaşmak, hatta bu uğurda ölmek, özgür ve onurlu yaşamak isteyenler için iftihar kaynağıdır.

3— Partinin üye ve her kademedeki sorumluları her an savaş alanında, peşmerge mevzilerinin yakınında bulunmalıdırlar, cephe gerisinde araç-gereç sağlamalıdırlar. Halkın maneviyatını yüksekte tutarak, düşmanın yalana dayalı sakat politikasını kitlelere açıklayarak, Humeyni rejiminin propaganda tezgâhının yalan haber ve propagandasını etkisiz kılmalıdırlar.

4— Örgütlenme, sosyal veya partinin diğer tüm birimlerinde görevli kadrolar bütün güç ve olanaklarını cephe ve cephenin güçlendirilmesi uğrunda seferber etmelidirler. Bu dönemde cephenin örgütlenme ve eşgüdümü, yalnızca silahlı güçlerin işi değil; partinin tüm üye ve sorumlularının işidir.

5— Ulusal direniş güçlerinin (Milis) tüm üyelerinin örgütlü tarzda komutanlarının emrinde, peşmerge güçlerine yardımcı olmalıdırlar, kendilerine somut olarak belirlenmiş görevleri yapmalıdırlar. Bu kez de, ulusal direnişçiler, sürekli ve etkin güç olduklarını kanıtlamalıdırlar.

6— Düşman güçlerinin toparlanarak ilerlemesine fırsat vermemek üzere peşmerge güçlerinin saldırı taktiğini uygulaması ge-

rekmektedir. Soluk almasına olanak vermeksizin, peşmerge düşman güçlerine sürekli daha şiddetli darbeler vurmalıdır. Ani ve beklenmeyen saldırı (vur-kaç) partizan savaşının önemli ilkesidir. Yalnızca savunma taktiğini uygulama, isabetli değildir.

7— Kürdistan'ın tüm köylerinin halkı, köylerinde geceleri sürekli ve uyanık olarak nöbet tutmalıdır, düşmanın ajan ve ücretli sabotörlerine karşı duyarlı olmalıdırlar. Köy şuraları bu görevi denetlemelidir. Mevzilerdeki peşmergenin muhtaç bırakılmaması için köy şuraları peşmerge güçlerine sürekli yiyecek ve gerekli diğer maddeleri sağlamalıdırlar.

8— Gençlik örgütü üyelerinin, her zaman olduğu gibi, her yönde parti eşgüdümüne ve peşmerge güçlerine yardımcı olarak, özgürlüğün savunmasında en ön mevzide yer almalıdır. Gençlik örgütü üyelerinin köy gençlerini peşmerge güçlerine yakın destek olmaya teşvik etmelidirler.

9— Devrim eğitimpçileri, "özgürlüğü savunma ayı"nda eğitim alanında olduğu gibi, pratikte de emekçi halk kitlelerini devrime katılmaya teşvik edici, devrimci militan görevlerini yapmalıdırlar.

"Sevgili yurttaşlar, Öz olarak, Kürdistan'ın tüm halkının bütün güç ve olanaklarını cephe için seferber etmesi zorunludur ! "HERŞEY CEPHE İÇİN; TÜM OLANAKLAR MEVZİ İÇİN". Baştan başa tüm Kürdistan'da güncel slogan budur.

Sevgili yurttaşlar, Hep birlikte, canlarını özgürlük uğruna feda eden şehitlerimizin, halkımızın yiğit evlatlarının kanlarına ant içelim ki, zafere ulaşmaya kadar izlerinden ayrılmayacağız.

Kürdistan'ın kahraman halkının mücadelesi için zafer!

Humeyni'nin gerici, halk düşmanı rejimi yıkılsın!

İran'da demokratik bir rejimin gerçekleşmesi için Ulusal Direniş Şurasına zafer!

"Bu demeç, İran KDP'nin Merkez Komitesi Organ 'Kürdistan' gazetesinin Eylül 1982'de yayınlanan 86. sayısından alınmıştır."

deng û bahs Ji şer

Leşker û pasdarên Xumeyni, destpê-
u meha îlonê êrişeki zor bire ser Kurdis-
ta. Pêşmergegên qehreman û gelê meyê
mêrxas zireki şer kîrin. Pîr ewladên Kurd
bî destên xwinrêjan hat şehit kîrin. Lê
belam, sedan leşker û pasdar hatin kuş-
tin. Pîr çek ketin dest pêşmergan.

PIRANŞAR

13 îlonê berbangê da leşkerê dijmin,
bî topên gran avêtin ser gundê Bevrener.
Pêşmergan zireki rawestiyên. Şer 12 seet

dom kîr. Jî hêzên dijmin 50 kes hat kuş-
tin û birindar kîrin. 3 pêşmerge şehit ket
û 8 jî birindar bû.

Mayinên navbeyna riya Hengavê û
Bazerganda jî aliyê pêşmergan hatibûn
cih kîrin teqîya. Jî leşkerê dijmin 22 kes
mîr û 3 leşker birindar bû. 2 erebên leşke-
ra xirabe bû.

Roja 13 îlonê pişt çiyayê Aliyemêra,
pêşmergan êrişeke zor birin ser dijmin.

Leşker kişiyên nêzikê ser riya serdeşt -
Piranşar. Disa ew şev pêşmergan avêtin
ser qereqolê Piranşar.

SERDEŞT

Pasdar û şelkerên Xumeyni, jî bo
dest xîstina Rebatê (nêziki serdeşt e) pîr
caran êriş anin. 40 kes jî dijmin hat kuş-
tin. Pêşmergan çend topên havan, RPG
û çekên din dest xîstir

İZİNDEN DÖNENLER

malatya

Malatya köylerinde faşist baskı ve terör Kürdistan'ın diğer yörelerindeki kadar değil. Örneğin bunlardan bir tanesi Hekimhan ilçesine bağlı Kurşunlu köyü.

Cuntanın subayları önceden konuşup anlaştıkları bir kişiyi bu köye gönderiyor ve ardından da "operasyon" adı altında saldırı düzenliyorlar. Tabii bu arada kendileri tarafından gönderilen ajan da sözde ele geçiyor. Ardından köyün meydanına rakı masası kuruyorlar ve ajanla birlikte içiyorlar. Bu arada canlarının istediği köylülerden kuzu isteyip kestiriyorlar. Köylüler onlara her türlü hizmeti yapmak zorunda kalıyor. Sarhoş numarası yapan sömürgecilerin uşağı kişi, kalkıyor ev ev dolaşarak "şuna şu silahı, şuna da şu silahı sattım" diye yalan uyduruyor. Tabii arkasından da köylülere dayak atılıyor ve silahların getirilmesi isteniyor. Oysa köylüde silah falan yok, yok olmaya yok ama gelki faşist cuntanın sarhoş subaylarına anlatıyor. Sonunda başka çare bulamayınca ajanın önerisi üzerine köylüler subaylar tarafından temin edilen silahları satın alıp, teslim ediyorlar. Böylece köylülere kendi ellerindeki silahı sattıktan sonra onları aramada bulmuş gibi oyun tezgâhlıyan subaylar büyük miktarda haraç almış oluyorlar.

Aradan bir süre geçince askerler yeniden geliyor ve tekrar silah istiyorlar. Köylüler daha önce silah teslim edildiğini gösteren mühürlü tutanakları gösteriyorlarsa da subaylar kendilerini dinlemiyor ve köylülere dayak atıyor, işkence yapıyorlar. Köylüler bir kez daha hayvanlarını, yiyeceklerini satıp rüşvet vermek suretiyle kurtuluyorlar.

Köylüler korkularından işlerine bile gidemez olmuşlar. Anıyacağınız Kurşunlu köyü örneğinde de görüldüğü gibi eşkiya çeteleri halkımıza hayatı zehir etmişler.

Gene Malatya'nın Akçadağ ilçesi Bekir uşağı köyünden 20 yaşında bir gelin olan Cennet askerler tarafından "kaçakları saklıyorsunuz" diyerek tehdit ediliyor. Daha sonra Antep'teki evinden alınıp ifade vermek üzere götürülüyor. Yolda gelene o kadar dayak atıyorlar ki, karakola yetişmeden 2 saat içerisinde ölüyor. Ancak cenazesini ailesine teslim etmezler ve köye kendileri götürüp gömerler. Hem ailesine ve hem de köylülere gözdağı vererek haberin dışarıya sızdırılmamasını isterler. Ayrıca "Bu mezara kimse yaklaşmayacak, aksi takdirde siz de aynı yolun yolcusu olursunuz" derler. Askerler üç aya yakın bir süre nöbet tuttuktan sonra hükümet tarafından mezara beton dökülür ve askerler öyle ayrılırlar.

Açıkçası bu gencecik Kürt gelini katledildi ve üstelik te ailesi cesedini göremedi. Şimdi O'nun cesedi taş çakıl ve beton yığınının altındadır.

bingöl

Bingöl'de faşist baskı o kadar çok ki, şu köyde şu, şu köyde ise şunlar oldu demeye gerek yok. Halka akıl almaz işkence yapmışlar, yapıyorlar. Herkes her gün bu tür olayların içerisinde yaşıyor. Herkesin dilinde kime nasıl işkence yapıldığı dolaşiyor. Son aylarda özellikle insanların göğsünü ateşe tutmak yaygın bir moda oldu.

Kısacası Kürdistan'da yaşayan emekçi halkımızın zenci kölelerden hiç bir farkı yok. İnsan olup bitenleri gözleriyle görünce ve konuşulanları dinleyince bunu daha iyi anlıyor.

İzinden Dönen Kürdistanlı
Bir İşçi

zonguldak

Faşist cuntadan önce Ereğli Demir Çelik İşletmeleri'nde işçiler yılda iki kez çift ücret ve 6 kez de ikramiye alıyorlardı. O dönemde bu sayede kısmen de olsa geçimlerini temin edebiliyorlardı. Faşist cunta döneminde ise her yerde olduğu gibi burada da toplu sözleşme yasaklandı. İkramiyeler, çift maaş kuşa döndü.

Üstelik fabrika müdürlüklerine emekli generaller getirilmiş. Her yerde kontrol subayların elinde. Tabii işçi sınıfının düşmanı Türk ordusunun yönetimi, bu düşmanlığını burada da gösteriyor. İşçiler bunlar tarafından izleniyor. Kimsenin ağzını açıp bir hakkını aramasına izin verilmiyor. En küçük bir kıpırdanış işten atılma, dayak ve daha başka tehditlerle önlenmek isteniyor. Daha doğrusu sizin Kürdistanlı ağalarınız nasıl ki köylülere her türlü eziyeti yapıyor, onları köylerden kovabiliyorlarsa, Türk ordusunun subayları da Ereğli'de işçilere aynı şeyi yapıyorlar.

Zonguldaklı bir işçi / Mannheim

işte siverek

İzne giderken Kürdistan'a ayağımı basar basmaz işgal altındaki bir ülkeye geldiğimi yeniden hissettim. Nereye barksanız bakın, askerler ve üzerinize çevrilmiş silah namluları görürsünüz. Asker ve polis her adım atışta, her söz söyleyişte tehdit savuruyor.

Ama açık söylemek gerekirse Siverek'te işgal biraz daha katmerli görünüyor. Oraya vardığımda sivilden fazla asker vardı. Eskiden var olan birliklere yenileri eklenmiş. Siverek'in çevresinde harıl harıl inşaatlar yapılıyor. Yapılanlar askeri kışlalardır tabii ki. Subaylar ortalıkta cirit atıyorlar. Halkı küçümsyerek, adeta "yüksek dağları ben yarattım dercesine geziyorlar.

Gittiğim günlerde bir de askeri tatbikat vardı. Bu yüzden bir çok köy boşaltılmıştı. Bu tatbikat Kürt halkına karşı açık bir gözdağı provası ve bir katliam manevrasıydı. İşgalci Türk ordusu bütün gücünü oraya toplamıştı sanki. Mümkün

olduğu kadar güçlü olduklarını halka göstermek ve korkutmak istiyorlardı. Tatbikat sırasında napalm bombası dahil bir çok modern silah kullanıldı ve gerçek mermiler atıldı. Hünerlerini göstermek için de köylerden insan topluyor, seyretmeye götürüyorlardı.

Ancak Siverek'teki baskıcı güç yalnız ordudur sanılmasın. Onun yanında bir güç daha var, o da Bucak ailesi. Hani şu Apocu'ların ortadan kaldırmak için savaş açtıklarını söyledikleri Bucak.

Bucak'ın etkinliği şimdi kat kat artmış. Halk bunu açıkça söylüyor. Altında bir mercedes marka araba var ve tek başına dolaşiyor. Kimseyi taktığı yok. 12 Eylül öncesinde Apoculara yardımcı olan veya tehditle yardım etmek zorunda bırakılan bir çok kişiyi ve aileyi cezalandırmış. Hâlâ da araştırıyor ve tesbit edebildiklerini çeşitli biçimlerde cezalandırmaktan geri kalmıyor. Ağalık kanunlarına göre yapıyor bunları tabii. Bu yüzden bir çok insan kayıplara uğradı ve belli bir bölümü de ilçeden göçetmek zorunda kaldı.

Ayrıca Apoculara yardımcı olan köylüler ve hatta ağalar da cezalandırılıyorlar şimdi. Cuntanın terörü ile Bucak'ın ki birleşince bazı ağalar bile köylerini satışa çıkarmak zorunda kalmışlar. Örneğin bunlardan bir tanesi Qeymaz köyüdür. Sahibi olan ağa köyü satmak zorunda bırakıldıktan sonra alıcı da gene Bucak oluyor ve 18 milyon lira vereceğini açıklıyor. Tabii O bunu söyledikten sonra başka kimse cesaret edip satınalamayacağını söyleyemiyor. Ancak iş bu kadarla sınırlı değil elbette. Tapu işlemleri bittikten sonra Bucak parayı vermiyor ve köy de kendisine kalıyor.

Bucak'ın vur-kır işlerini yöneten Mahmut Dulul ikinci kral durumunda. tediği gibi geziyor, istediğinden haraç alıyor.

Apocuların yerinde ise in-cin top atıyor şimdi. Halkın bunlara büyük kını var. Cunta öncesinde Bucakla giriştikleri çatışmaların yarattığı acıyı Siverek halkının unutmaması düşünülemez. Hangisiyle konuşuyorsak o günlerden ürkerek bahsettikler. "Kimin kimi vurduğu belli olmuyordu. Bir bakıyorduk bir kahve, bir ev tarandı veya sokakta gezen, işine giden insanlar vuruldu. Kim kimi niçin öldürüyordu belli değildi. Ne zaman tehdit edileceğimizi, haraç vermek zorunda bırakılacağımızı kestiremiyorduk" diyorlar. Halk için şimdiki gibi o günler de kabusluymuştu.

Cuntaya karşı tepki var. Çünkü Türk ordusunun yaptığı zulüm çok büyük. Askeri birlikler tam birer eşkiya çetesi durumundadırlar. Onların istedikleri her şeyi yapmak, verilen her emre uymak zorundadır Siverek halkı. Askerler küçümsüyor, alaya alıyorlar halkımızı. Bütün bunlar cuntaya karşı büyük nefret uandırıyor. Ve elbette askeri yöneticilerle ortaklaşa çalışan, Bucak'ın yaptıklarını da görüyor ve

ANLATIYOR

diyarbakır

ondan da tiksiniyorlar. Ama şu anda yapabilecekleri birşey yok. Bu öfke ancak güvenilir insanların yanında dile getiriliyor. Açıkta açığa ağız açamıyor kimse.

Apocuların çatışmalara meydan verdiği yerlerin birisi de Hilvan'dı. Bilindiği gibi Paydaş'ların desteği alındıktan sonra Süleymanlara saldırılmış ve orayı terke zorlanmışlardı. Ama cunta geldikten sonra Paydaş'ların forsu düştü ve Süleymanlılar güçlendiler. Doğal olarak terkettikleri köylerine geri döndüler ama bu sefer intikam almaya başladılar. Tıpkı Bucak gibi onlar da şimdi eskiden Apocu olan veya onlara yardım edenleri tesbit edip kendi yasalarına göre cezalandırıyorlar. Örneğin: Apocuların sempatzanı bir taksi şoförünün daha önceleri kendilerinden olan bir diğer taksi şoförünü öldürüp, arasını tahrip ettiğini tesbit etmişler. Bunun üzerine Süleymanlılar da onu aynı şekilde öldürdükten sonra arabasını nehre atmışlar.

Yukarıda da değindiğim gibi Apoculardan hiç kimse yok şimdi. Sadece askerlere cunta öncesinde saklandıkları yerleri, mağaraları gösteren bir kaç kişi var. Bunların işi gücü cuntaya övgüler dizip, devrimcilere küfretmek ve aldatıldıklarını yaygınlaştırmaktır.

Bu belirttiğimi okuyan veya duyanlardan bazıları belki gerçek dışı iddialarda bulunduğunu söyleyebilirler. Ama Siverek yerinde duruyor ve isteyen gidip yaşanan acıklı durumu gözleriyle görebilir. Eğer halkımıza hizmet etmek istiyorsak, geçmiş dönemi iyi değerlendirmeliyiz ve hatalarımızı açık yüreklilikle görmeliyiz. Siverek halkı çok acılı günler yaşadı ve şimdi de faşist cunta ile onun işbirlikçisi olan hainlerden daha çok çekiyor. Yurtsever hareket; geçmişte atılan yanlış adımlar, estirilen terör yüzünden büyük zarar gördü. Devrimciler bu yüzden güven yitirdiler, kitleler onlardan soğudu. Şimdi faşist çeteler Kürt halkını ezerken o hataları malzeme olarak kullanıyorlar. Ve ne yazık ki kitleler henüz istenilen ölçüde gerçek devrimci mücadele ile devrimcilik adına yapılan yanlışlıklar birbirinden ayırdedemiyor ve tüm hareketleri aynı kaba koyarak suçlamalarda bulunuyor.

Açıkçası gidip herşeyi gözlerimle gördükten sonra halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesinin ne kadar büyük güçlüklerle karşı karşıya olduğunu daha iyi gördüm. Ama bu güçlükleri aşacağımıza olan inancımdan da hiç bir şey yitirmedim.

.... / Stuttgart

malatya

Demirel'in "Gül Ülkesi" İspartalı olup Kürdistan'ın Malatya iline bağlı Pötürge ilçesinde askerliğini yaptıktan sonra dönen bir Türk emekçisi arkadaş, gördüklerini şöyle anlatıyor:

Askerlik ocağı denilen yer bir ırkçılık, fetihçilik yeridir. Eğitimi bu şekildedir açıkçası. Kabadayı, ağzı küfür dolu subaylar bizleri yemekhaneye dolduruyor ve başlıyorlardı söylemeye. Yavuzlar şunu yaptı, Fatihler şu şekilde hareket etti

şurayı fethetti diye. Gene Ergenekon destanı denilen uydurmacayı anlatıp duruyorlardı. Ve bütün bunlarla bize pislik bulandırmak istiyorlardı. Tabii en sonunda sıra Mustafa Kemal'e geliyordu. Onu da öve öve göklere çıkardıktan sonra "Biz bu büyüklerin torunlarıyız. Onların fikirlerini yaptıklarımızı anlatmalıyız. Çünkü bölücüler vardır, onlara dikkat etmemiz lazım. Ermeniler de aynı derecede tehlikelidir. Bunlara fırsat vermemek için uyanık olmalısınız. 12 Eylül bölücülere ve komünistlere karşı yapıldı. Komutanlarımıza itaat etmelisiniz, dediklerini harfiyen yerine getirmelisiniz. Bölücülerin dedikleri olmyacaktır, olamaz".

Eğitim yerinde bunları dinledikten sonra askerliğimi yapmak üzere Malatya'ya yani Kürdistan'a gittim. Bu sayede anlatılanlarla, Kürtlerin yaşantılarını karşılaştırmaya fırsatım oldu. İsparta ile Malatya'yı yan yana getirip düşündüm.

Pötürge ilçesinde bir arkadaşım vardı görmeye gittim. 60 km'lik yol çamurlu ve biz bu mesafeyi ancak beş saatte alabildik. Kışın ise 9 saat sürdüğü oluyormuş. Pötürge de caddeye benzeyen tek bir yer gördüm, çamurlu ve pis. Topu topuna 3-4 lamba görebildim caddede. Oysa Keban Barajı buranın yanbaşındadır. Fakir ve çıplak insanlar görünce insanın üzülmemesi elde değil. Yüzlerinden aç ve sefil oldukları belli oluyor. Hastane yok, doktor yok. Birbirinden doksan km. uzaklıkta, içerisinde sağlık personeli bulunmayan iki sağlık ocağı olduğunu söylediler bana.

İnsanlarla konuştum. Ancak birçoğuyla hiç anlaşamadık. Çünkü ben Kürtçe onlarsa Türkçe bilmiyorlardı. Birçok yerde okul yok. Olan yerlerin bazılarında ise evlerde daracık odalarda okutuluyor çocuklar. Evlere gittik, çok misafirperverdiler. Fakir oldukları halde bize iyi davranıyorlardı. Konuşuyor, birşeyler söylüyorlardı ama ben Kürtçe bilmediğim için sadece gülümsemekle yetiniyordum. Fakat yüzlerinden ve hareketlerinden dostça şeyler söylediklerini anlıyordum. İsparta oraya göre cennet gibi. Tüm uzaklara ve köylere yol gidiyor. Köyden uzakta bulunan bir kaç eve bile yol götürülmüş. Köylerin hemen hemen tamamı elektrikli. Keban'dan gelen elektrikli tabii.

Gözümle gördükten sonra sizlere, yani Kürtlere daha çok hak verdim. Haksızlığın böylesine kimse tahammül edemez. Subayların neye hizmet ettiklerini de artık şimdi daha iyi anlıyorum. Askerken sesimi çıkarmadım ama artık şimdi bunları söylemem gerekli.

Bölgemiz Bremen'de izine gidip, gelen bir işçi arkadaşın başına gelenleri ve duyduklarını size yazmakta yarar görüyorum. Faşist-sömürgeci uygulamaların bir parçası olan bu olayın gazetede yayınlanmasının faydalı olacağına inanıyorum.

Aslen Bingöllü olan işçi arkadaş şu anda Diyarbakır'da oturuyor. Arkadaşın kapısı izine gidişinin üçüncü gününde bir frup polis ve asker tarafından çalınıyor. İşçi arkadaş kapıyı açıp kimi aradıklarını soruyor, polisler de "A.S.'yi arıyoruz" diyorlar. Arkadaş A.S.'nin kendisi olduğunu söyleyince, polisler "bizimle geleceksin" diyorlar. O anda A.S.'nin ne hanımı ne de babası evde bulunuyor. Arkadaş alıp götürüyorlar. Bir hayli yol gidildikten sonra, arkadaşın gözlerini bağlayıp bir arabaya bindiriyorlar. Yarım saatlik bir yolculuktan sonra arkadaşını indirip gözleri kapalı bir şekilde içeri atıyorlar.

O gece kendisine ne yemek ne de su veriliyor ve de gözleri bağlı kalıyor. Sabahleyin, kendisine azıcık çorba getiriliyor ve çorbayı gözleri bağlı içmek zorunda kalıyor. Arkadaş saat 10 sıralarında bir arabaya bindirerek götürüyorlar ve biraz gittikten sonra arabadan indirip, bir yerde merdivenlerden aşağı indiriyorlar ve iki kapı geçtikten sonra gözlerini açıyorlar. Gözlerini açtığı zaman karşısında, masada oturan subay elbisesi giymiş iki kişi ile bir kaç sivil görüyor. Kendisine, Almanya'da hangi bölücü örgütte çalıştığını ve amaçlarının ne olduğunu soruyorlar. Arkadaş, herhangi bir örgütte çalışmadığını, sadece Almanya'da işçi olduğunu söylüyor.

Kendisine, duvarda yazılı "Ne mutlu türküm diyene" yazısını okutup, Atatürk'ün resmini gösterip, "Bu kimdir?" diye soruyorlar. Arkadaş, "Atamız" deyince tekrar gözlerini bağlayıp bir yere götürüyorlar. Burada, birşeylerle sırtına vuruyorlar. Arkadaş kendisine vurulunca yüz üstü yere düşüyor ve bu şekilde vurma bir kaç sefer devam ediyor. Sırtına vurulan şeyin büyük bir ihtimalle kum torbası olduğunu söylüyor. Gözleri kapalı o geceyi de orada geçiriyor. Bir ara kendisine doğru ayak sesleri işitiyor. Gözleri bağlı olduğu için kimseyi göremiyor. Gelenler "Kimsin, nerelisin?" diye soruyorlar, o da "Bingöl'lüyüm" diyor. Onlar ise, kendilerinin Diyarbakırlı olduklarını, üç aydır tutuklu olduklarını, kendilerine çok işkence yapıldığını, bundan bir an önce kurtulmak için yemek yemiyerek ölmek istediklerini, ancak kendilerine zorla birşeyler yedirildiğini anlatıyorlar.

Arkadaşın babası akşam eve geldiğinde oğlunun evde olmadığını görünce merak ediyor. Neyse ki askerler tarafından götürüldüğünü gören mahalle çocukları gelip haber veriyorlar.

(Devamı Sayfa 13'te)

ABD'NİN ORTA AMERİKA'YA YÖNELİK KOMPLOLARI SÜRÜYOR

Reagan yönetimi, Orta Amerika'daki anti-emperyalist güçlere yönelik saldırganlığını giderek yoğunlaştırıyor. Küba ve Nikaragua'da işbaşında bulunan iktidarlara karşı komplolar kuruyor, El-Salvador ve benzeri ülkelerde verilmekte olan kurtuluş mücadelelerini kanla boğmak için çaba harcıyor. Amerikan emperyalizmi bu işi o ölçüde çılgınlık düzeyine vardırdı ki, artık planlarını gizleme gereği bile duymuyor.

Örneğin: 11 Ağustos 1982 günü ABD Senatosu tarafından Reagan yönetimine; "Silahlı Müdahale" de dahil olmak üzere her çeşit yöntemle Orta Amerika'daki "Marksist-Leninist Sızmaları" engelleme yetkisi verdi. Bu karar açık biçimde, eğer ABD'ye uşaklık eden yerli hükümetlerin gücü halk hareketlerini ezmeye yetmezse, bizzat ABD askeri güçlerinin saldırıya geçmesini öngörüyor.

Buna karşı çıkan 27 senatörden biri olan Charles Percy kararı Tong-King Körfezi kararına benzetiyor. Bilindiği gibi 60'li yıllarda ABD Senatosu, o dönemde başkan olan Johnson'a, Kuzey Vietnam'a karşı ABD ordusunu kullanma yetkisini vermiş ve ardından da bu ülkenin Tong-King Körfezine yönelik olarak ilk direkt saldırı başlatılmıştı.

Bu kararla, aslında 24 Şubat 1982 tarihinde Vaşington'da gerçekleştirilen Amerikan Devletleri Örgütü, toplantısında Reagan tarafından "Karaib" bölgesi ile ilgili olarak yapılan girişimler yasallık kazanmış oluyor. ABD yönetimi buna dayanarak 1982 yılının Eylül ayında, bütçeye konmuş olan ek olarak 350 milyon dolarlık yeni ödenek çıkardı. Bunun 75 milyon doları Salvador hükümetine, 17 milyon dolarlık bölümü Honduras'a, 11 milyon dolarlık kısmı Guatemala'ya ve geriye kalanı ise diğer ülkelerin ABD taraftarı yöneticilerine veriliyor. Buna ek olarak ayrıca 27 milyon dolarlık olağanüstü askeri yardım ödeneği de ayrıldı ve gene bunun da 11 milyon dolar tutarındaki bölümü Honduras'a ayrıldı.

Ayrıca Honduras'ta 1983 yılında üç büyük yeni hava alanı inşaa etmek amacıyla 28 milyon dolar ayrılmış bulunuyor.

16 Temmuz 1982 tarihinde alınan bir kararla, İMF eliyle projelere bağlı olmaksızın ve askeri amaçlarla kullanılmak üzere Salvador'a 84,7 milyon dolar yardım yapıldı. Gene bu ülkeye Amerika Ülkelere Kalkınma Bankası (Inter-American Bank) 194,1 milyon dolar tutarında askeri yardımda bulunuyor.

Honduras'a İMF eliyle 55 milyon dolarlık askeri yardım yapılması için karar alındı.

1983 yılında Sosyalist Küba'ya karşı düşmanca yayın yapmak üzere Florida'da "Radio Marti" istasyonu kurulacak ve bu iş için 5 milyon dolar ayrılmış bulunuyor. Bütün bunlara bağlı olarak bölgede

ilerici güçlere yönelik karşı-devrimci saldırılar da devam ediyor.

El Salvador'da kurtuluş güçleriyle hükümet kuvvetleri arasında yoğun çarpışmalar sürüyor. Gerillalar Mayıs'tan Temmuz'a kadar özel eğitimden geçirilmiş 1000 komando askerini öldürdüler ve hükümet kuvvetleri kurtarılmış bölgede bir karış bile toprak almayı başaramadılar. Bunun üzerine 26 Temmuz'da Honduras askerleri gerillalara saldırdı. Ancak onların bu saldırısı da püskürtüldü.

Gene Honduras'ta üstlenmiş bulunan ve sayıları 8 ila 10 bin arasında tahmin edilen karşı-devrimci saldırganlar Temmuz'dan beri Nikaragua'ya sızmaya ve saldırılarda bulunmaya devam ediyorlar. Ayrıca Nikaragua'ya karşı kullanılmak üzere Kostarika'da da faaliyet gösteren 11 üs var.

Esasında ABD'nin daha 1981 yılında Nikaragua devrimine karşı komplolar düzenlemek ve onu zayıf düşürmek için 19 milyon dolarlık bir fon ayırdığını düşünürsek tüm bu saldırıların bu ülkenin desteğiyle giderek yoğunlaştırılacağını kestirmek zor olmayacak.

Ancak ABD'nin bu tür komplolarına karşılık, Latin Amerika'daki ilerici ve devrimci güçlerin kararlı mücadelesi hızından birşey yitirmeden devam ediyor. Bu güçler, bir yandan ABD'nin yalan üzerine kurulu propagandasını etkisizleştirmek için kitleleri uyandırma doğrultusunda çalışıyor diğer yandan ise ekonomik, politik ve askeri mücadeleyi devam ettiriyorlar.

ABD yönetimi, saldırıda bulunurken "Marksist-Leninist"lere karşı savaştığını söylüyor. Elbette ABD emperyalizmi her yerde Marksist-Leninist'lere saldırmaktan kaçınmaz. Çünkü Marksist-Leninistlerin onun en kararlı ve uzlaşmaz düşmanlarıdır. Ama Latin Amerika'da Reagan yönetiminin saldırganlığına hedef olanların sadece Marksist-Leninistler olmadığı da

açıktır. ABD yöneticileri, kendilerine karşı olan herkesi; Salvador'da olduğu gibi Sosyal Demokratları, Hristiyan Demokratları dahi hedef seçmiş bulunuyorlar. Kaldı ki ABD emperyalistlerinin bu ülkelere saldırması Marksist-Leninist hareketlerin ortaya çıkıp güçlenmesinden sonra da görülüyor değil. Örneğin: Nikaragua Hükümet Koordinatörü ve Sandinist Cephe liderlerinden Daniel Ortega bu konuda:

"Bugüne kadar ülkelerimizin egemenliğine karşı 784 kez saldırıda bulunuldu (1840 yılından bugüne kadar kastediliyor, D.K.) ve bunun yüzden fazlası 1960'tan bu yana gerçekleşti. Neden 1840 ile 1917 arasında halklarımıza 200 kez saldırıldı ve onlar sindirilmek istendi? Oysa o dönemde dünya üzerinde sosyalist bir ülke yoktu ve Rusya'yı çarlar yönetiyordu. Peki

hangi gerekçeyle bize saldırdılar? Bize zorla antlaşma imzalatırdılar, zorla kredi verdiler, topraklarımıza baskınlar düzenlediler ve kendilerine bağımlı eyaletler yapmak istediler ve tüm bunlar sözümlerine 'ABD'nin güvenliği' için yapıldı'... diyor Bröner Nichth. (Der Kampf um El Salvador, s.18).

Ancak, şurası da açıktır ki emperyalizme karşı savaşan Orta Amerika halklarının dünyanın tüm ilerici ve demokratik güçlerinin etkin desteğine sahiptirler. Sosyalist ülkeler bu yardımı daha somut ve büyük boyutlarda gerçekleştiriyor. Üstelik te yardımda bulunurken hiç bir önkoşul ve şart ileri sürmeden, tam bir enternasyonalist anlayışla yapıyorlar bunu. Bu konuda gene Daniel Ortega şunları söylüyor:

"Sovyetler Birliği Nikaragua'ya karşı çok saygın bir tavır aldı. Yardımları için hiç bir koşul ileri sürmedi ve politik tavrımızı da daima saygı ile karşıladı. (El Pais, Madrid, 15.7.1982)

Zafer Orta Amerika halklarının olacaktir.

İSPANYA'DA DEMOKRATİK GÜÇLERİN ZAFERİ

28 Ekim 1982'de İspanya parlamentosu (Cortes) seçimleri demokratik güçlerin başarısı ile sonuçlandı. İspanya içsavaşından bu yana ilk kez elde edilen bu başarı toplumda barış, demokrasi ve sosyal değişimlerden yana güçler için önemli bir başarıdır. İlerici ve gerici güçler arasında meydana gelen kutuplaşmalarda oyların % 50'sini İspanya Sosyalist Partisi (PSOE) kendi bünyesinde topladı. PSOE'nin Cortes'de 201 milletvekili ve 134 senatörü var. (Seçim öncesi ise bu sayı 121 milletvekili, 70 senatör).

Eski hükümet partisi olan Merkez Demokrat Parti (UCD) tutucu politikasından ötürü seçmenlerden gereken cevabı aldı. UCD 11 milletvekili ve 4 senatör kazandı.

bildi (eskiden 168 milletvekili ve 119 senatörü vardı). Hezimete uğrıyan UCD partisinin listesinden ne eski hükümet başbakanı, ne de işkenceci içişleri bakanı parlamentoya yeniden girebildi. Neofrankist temsil eden ve birlikte hareket eden sağ partilerden "Halkbirliği" ve "Demokratik Halk Partisi" 105 milletvekili ve 54 senatör çıkardı.

Seçimlere PSOE hangi program ile katıldı? PSOE iç politika alanında ekonominin düzene girmesi için dört yıllık süre içinde 800 bin kişi için işyerinin açılmasının sağlanması ile işsizlik oranının önemli bir azalma göstermesini, faşist teröre karşı mücadeleyi ve kamu düzeninin sağlaltemeller üzerine oturtulmasını öngörüyor.

Dış politika alanında ise PSOE barışın, silahsızlanmanın ve yumuşamanın korunmasını, sosyalist ülkelerle yok denecek düzeydeki ilişkilerin yeniden geliştirilmesini; Latin Amerika ülkeleri ile daha yoğun ilişkileri ve özgürlüğü, ulusal bağımsızlığı için mücadele eden halklarla dayanışmanın güçlendirilmesini öngörüyor.

PSOE Genel Sekreteri ve yeni başbakan adayı (Aralıkta mecliste seçilecek) seçim öncesi yaptığı basın toplantısında yeniden seçilen parlamentonun Madrid ve Washington arasında UCD hükümet döneminde imzalanan ikili antlaşmaların yeniden gözden geçirileceğini, ulusal çıkarlarını yoksa NATO çıkarlarını mı savundu-

ğunun inceleneceğini; İspanya'nın NATO ittifakı askeri örgütüne giriş görüşmelerinin dondurulacağını, yapılacak halk oylaması ile İspanya halkının iradesine başvurulacağını belirtti. Bunun dışında PSOE hükümetinin atombaşlıklı orta menzilli füzelerin İspanya'ya yerleştirilmesine kesinlikle izin vermiyeceğini ve Akdeniz bölgesinin atomsilahlarından arınmış bölge olması yönünde çaba harcayacağını açıkladı.

Seçim öncesi gelişmeleri etkilemek, halk kitlelerini sindirmek için ABD emperyalizmince desteklenen faşist milis odaklar terör estirdi. Örneğin 5 Ekimde Barcelona, Madrid, Cordoba, Sevilla, Va-

lencia vb. büyük kentlerde bombalı suikastler düzenlendi. Yeni oluşturulan anti-komünist örgütler ve Franko yanlısı faşist milisler yoğun saldırılara girişti.

Özellikle ordu içinde de uzantılan olan bu gruplar yönetime el koyma eğilimi gösteriyor. Bu yöndeki bazı girişimler ortaya çıkarıldı. Seçim kampanyası döneminde ABD Genel Kurmay Komitesi komutanı General John Vassey'in İspanya'ya gelişini anlamalıdır. Darbe tehlikesi hâlâ güncelliğini koruyor.

Seçim sonuçlarından en çok ABD rahatsız oldu. "Bu sonuçların NATO ve ABD ilişkilerini etkilememesi temenisi" diplomatik tehditten başka bir şey değildir.

Tüm sindirme ve tehditlere rağmen Franko sonrası yapılan üçüncü seçimlerde katılım oranının % 80 oluşu ve bunun çoğunluğunun demokrasiden yana oy kullanması önemli bir kazanımdır. Demokrasi güçleri geniş sosyal tabanlı birlik oluşturur, tavırlarında kararlı olur ve devlet mekanizmasına çöreklenen faşist unsurları temizler ve bu anlamda bu zinciri parçalayabilirse faşist ve gerici güçler amaçlarına ulaşamaz.

Yeni gelişme döneminde İspanya zorlu günler yaşayacak. Karışık ve zor bir dönem. İleriye yönelik gelişmenin başarılması herşeyden önce gerici çabalara karşı mücadele etmekten geçer.

halk reagan politikasını red ediyor

Reagan'ın saldırgan politikası dünyanın her tarafında olduğu gibi ABD'de de tepki uyandırıyor. Son olarak 2 Kasım tarihinde yapılan kısmi Senato yenileme seçimlerinin sonuçları bunu açık biçimde ve bir kez daha göz önüne serdi. Gene Amerikan'ın 9 büyük eyaleti ile 30 kentinde silahların dondurulması (Moratorium) doğrultusunda yapılan halk oylamasının sonuçları da bu politikanın kitlelerin gözünde iflas ettiğini gösterir nitelikte oldu.

Reagan'ın Partisi Senato yenileme seçimlerinde Kongre'de 26 üye kaybetti. Şu anda Kongre üyelerinin 269 tanesi muhalefet, 166 tanesi ise iktidar kanadına bağlı bulunuyor.

Silahlanmanın dondurulması için yapılan halk oylamasının sonuçları ise şöyle:

Massachusetts eyaletinde oyların yüzde 72'si,
Kuzey Dakota'da yüzde 59'u,
New Jersey'de yüzde 65'i,
Kaliforniya'da yüzde 59'u,
Oregon'da yüzde 65'i,
Montana'da yüzde 55'i,
Rhode İsland'da yüzde 63'ü,
Mişigan'da yüzde 63'ü

silahlanmanın durdurulması doğrultusunda kullanıldı.

Her iki oylama da Amerikan halkının Reagan tarafından izlenen ve dünya barışını tehlikeye düşüren politikasını benimsemediğini gösteriyor. Seçimlerin tüm ABD'yi kapsamamış olması bu gerçeği değiştirmez. Kaldı ki bunu tekeli çevreler de kabullenmek zorunda kaldılar. Associate Press Ajansı "Bu sonuç Amerikan halkının istemlerini dile getiriyor" diye yorum yaptı.

Yoksulluğun arttığı ve işsiz kalanların sayısının 10 milyonu aştığı ABD'de halkın savaş kıskırtıcılığına tepki göstermesi kadar doğal bir şey olamazdı zaten.

Beşir Botani sazband, hunermend û ronakbireki Kurdên Iraqê ye, bî xwe nîha lî Swedê dimine. Dî warê berevkîrîna kîlam-stranên Kurdi û dengnîvisarên (nota) wan da karên hêja pêktine. Dî hejmareke Dengê KOMKAR da bî navê "Sazbandeki Kurdi" me bendeke piçûk lî ser Beşir Botani çap kiribû.

Lî jêr stranek jî zargotîna (folklor) welatê Botan bî destê Beşir Botani bî notan va hatiye amadekirin, em vê strana bî navê "CENGE" pêşkêşî xwendevanên xwe dikin.

C E N G E !

Cenge e li serê çiya
Wêran bûn dar û giya
Hawar e, hawar e, hawar e, hawar e

Kanê zarokê' mîn ka?
Dapîr û xwişkê' mîn ka?
Hawar e, hawar e, hawar e, hawar e

Botana me ava bû
Botana me nemabû
Hawar e, hawar e, hawar e, hawar e

Bedbext û bextreş in em,
Jîyan derd e, kul û xem
Hawar e, hawar e, hawar e, hawar e

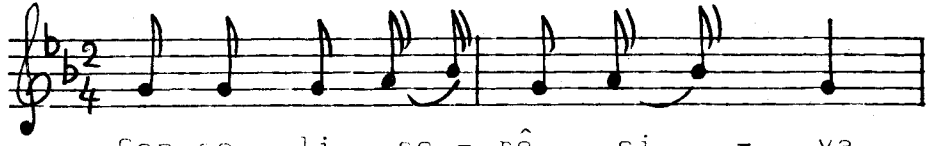
Botani ciziri

Bedbext : bexteki nebaş
Bextreş in : Bextreş in
zarokê' mîn : zarokên mîn
xwişkê' mîn : xwişkên mîn
jîyan : jin

WELATO

Welato tu çiqas rindî lî ba mîn
Jî te dîr bûm du sal çêbûna lî mîn
Gelo heye kes ku hezneke jî te
Ku em dîr bin tu pîr xweş tê bala me.
Dema ez bûm lî welat ez nezan bûm,
Jê dîr bûme bî xurtî ez zû rabûm.
Çîma ez îm dîl bî tîrs û bê ceger,
Çîma ez îm dîxwazîm çûn bê veşer.
Welato ez naminîm pîr bê jîyan,
Welato ez naxwazîm cê bêganî.
Lê pê wîst e lî vir xebat û xwendin,
Belê şerm e jî ber ku em nenînd in.
Em ê bêna dî cengê da bî hawar,
Em ê derxîn bî zor seg û gurên har.
Ta ku bîjî dî cihan da wek heval,
Lê çî bîkîm tu iro pîr ma bê hal.

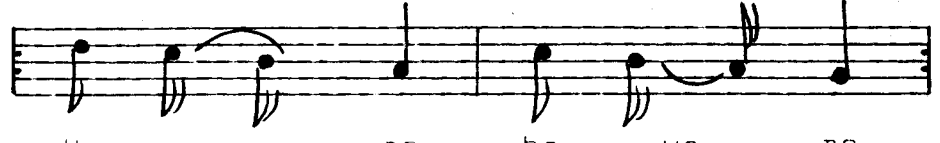
D. Hoşiyar
Cluj - 13.7.1982

Cen - ge li se - rê çî - ya

Wê - ran bûn da - rû qî - ya

Ha - wa - re ha - wa - re

KURDISTANA ME, GAZÎYA WELAT

Kurdîstana me dînalî
Lî serda bu ye tari
Çîma iro tu bê halî
Jî gullên dijîmîn bîrîndarî
AX WELAT AX WELAT

Kurdîstan gazi dîke jî gelê karkeran
Dîvê: em mîrîna lî Koçgîrî, Dersîm û Zîllan
Em tev bajon ser dijîmînê kedxwar
Jî bîna destê axa xîlaskîna koledar
AX WELAT AX WELAT

Welatê me pîr zengîni
Çîyayê wê tev zêr û zîni
Mîlletê me perîşan û bîrçîni
Her rojava lêdan û îxwîni
AX WELAT AX WELAT

Xelkê Kurd iro rabîn
Bese jî xew tev şîyarbîn
Ma heta kîngê lî bîna destabîn
Em dîxwazîna roki pêsta tev azadbîn
Şêxmîs / Mannheim

Ey Ortadoğu'nun mazlumu
sen hangi güne duruyorsun
300 yıllık tarihin, sanatın, dilin, kültürün
ve üzerinde yaşadığın toprağın

Kime ne yaptın
Toprak mı işgal ettin
İnsanlara mı kıydın
Ekili bahçeleri mi çiğnedin
Kopardın mı buğday başaklarını
Zulüm mü yaptın

Çok iyi tanırısın onları

Onlar topraklarında at kişnettiler, kılıç oynattılar,
şehirlerini, köylerini yıktılar
sana ve körpecik yavrularına kıydılar
Bırakmadılar ovaların yeşersin ve ekinlerin.
Dağlarındaki geyiklere, kuşlara saldırdılar ve ormanlarına
mor sümbüllü çiçeklere dahi

Yiğittin cesurdun savaştın tek başına
Yendin yenildin ve geldin bugüne
Susma öyle
sessiz

Şimdi ülkende eli tüfekli yabancılar
İşgalciler
Sömürgeciler
Yani karargahlar, karakollar, ordu birlikleri Nato kuvvetleri
Ve miğferli siyap rozetli boz kasaplar
Şöyle diyorlar 'Daha çok asker, daha çok bomba'
Bir de diyorlar ki 'cevherler taşısın'
yani bakır, demir, kömür altın
Ayrıca 'ağızlarına kilit vurulsun'
Dil kültür sanat hapsedilsin yasaklansın,
Güçlendirilsin asimilasyon,
faşist güçlere Pentagon'dan gelen emir öyle idi....

KÜRT KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEKİ
BASKILARA SON !

İZİNDEN DÖNENLER ANLATIYOR

Babası, bir subaya 7000 TL rüşvet vererek kendisini oğluya görüşürmesini istiyor. Subay, arkadaşın babasını bir askeri jipe bindirip bir mağaraya götürüyor. Yerde yatan 4 ölüyü ve can çekişen 2 yaralıyı göstererek, "Bunlardan hangisi senin oğlundur?" diyor. Babası oğlunun bunların içinde olmadığını söyleyerek geri dönüyor. Daha sonra arkadaşın babası Sıkıyönetim komutanlığına başvuruyor. Komutanlık, Bingöl sıkıyönetim komutanlığından, oğlunun siyasi bir harekete katılmadığına dair bir belge getirmesi halinde serbest bırakacaklarını söylüyor.

Babası, Bingöl'e gidip istedikleri "temiz" belgesini getiriyor. Bu yolculuk kendisine, taksit parası olarak 20 bin TL'sına mal oluyor ve 4. gün oğlunu serbest bırakıyorlar.

İKİNCİ OLAY :

Bingöl'ün Miyalan köyünde iki kardeş kavga ediyorlar. Bir kardeş gidip diğerini Mısyon köyündeki karakola şikayet ediyor. Jandarmalar gelip şikayet edilen adamı götürüyor. Mısyon köyü ile Bingöl arasında çalışan bir minibüs vardır. Karakoldan, o gün minibüs şoförüne hiç bir müşterinin alınmaması, çünkü bir askerin çok hasta olduğu ve acele hastaneye yetiştirilmesi gerektiği söyleniyor. Öldürdükleri adamı battaniyelere sarılı bir şekilde minibüse atıyorlar ve iki jandarma ile birlikte Bingöl hastahanesine gönderiyorlar. Hastahane'nin kapısına gelindiğinde şoför hastayı indirmeye yardım ediyor ve o anda battaniyenin içindeki adamın bıyıklı olduğunu görüyor ve "bu asker değildir" diyor. Jandarmalar, kendisini tehdit edip "hiç kimseye birşey söylemeyeceksin!" diyorlar. Böylece adamın "kalp sektesi"nden öldüğüne dair hastaneden rapor alyorlar. Buna rağmen, minibüs şoförü olayı Bingöl Sıkıyönetim mutanlığına bildiriyor. Komutanlık kendisini "böyle bir olayı ne biz, ne de sen işittin" diye cevap veriyor ve olay böylece kapatılıyor.

HALI VE KİLİM SANATI

Henüz sanayileşmeye gidememiş ve kasıtlı olarak yoğun bir ihmale uğramış Türkiye Kürdistanı'nda halk genellikle hayvancılıkla geçimini sağlayabildiğinden, halı imalinde hammadde olarak yün kullanılır. Doğuda yukarıda zikrettiğimiz illerde toplam 285 yeni Kürt halısı üzerinde yapılan incelemelerde % 81'inde; atkı, çözgü ve ilmeklerin tümünden yün, % 15'inde; atkı ve çözgülerin, pamuk, ilmeklerin ise yün, % 1'inde ise çözgülerin pamuk, atkı ve ilmeklerin ise yün olduğu saptanmıştır. Bu çizelge tümü yünden imal edilen halıların % 81'e ulaştığını gösterir ki, böylece Kürt halı sanatının Türkiye halıları ile (yeni halıları kasetmekteyiz) ayrıcalığı hemen anlaşılmaktadır.

Doçent Neriman Görgünay'ın yaptığı araştırmaya göre kullanılan yün iplikle-

rin % 97'si evde hazırlanmış, % 3'ü ise iplik olarak şehir merkezlerinden satın alınmıştır.

Bize göre Kürt halı sanatının en büyük özelliği yünün ve pamuğun evde eğrilerek ipliğe dönüştürülmesi, evde boyanması ve yine aile çatısı altında dokunmuş olmasındadır. Zaten pek çok halı uzmanının da belirttiği gibi Kürt halı ve kilimleri ticari amaçlarla ve atölyeler de dokunmaz, aksine aile ve ev gereksinimlerini karşılamak veya çeyiz eşyası olarak dokunur. Bu nedenle dünya halı ve kilim literatüründe Kürt halı ve kilimleri (Famillal-Ailevi) ve (Traditionelle - örf ve adetten) gelen sanat ürünleridir. Kürt halılarında ve kilimlerinde aile hayatının, çevrenin, doğanın, eski inançların, köklü bir geçmişten gelen kültür materyellerinin, örf ve adetin şekil, şekil; nakış, nakış işlendiği görülür ki, bu özellik Kürt halı ve kilimlerinin sanatsal değerini artıran unsurlardır. Bu nedenle Kürt halı ve kilimlerinde diğer ülkelerin motif, desen ve örnek taklit ve aşırımlarına rastlanmaz. Aksine Kürt halı ve kilimlerindeki ve Kürt yastıklarındaki motif ve modellerin diğer ülke halılarına aktarılmış olduğu sık sık görülmektedir ki bu da Kürt halı sanatında meydana gelen yaratıcı öğelerin, dünya halı sanatına önderlik ettiğini kanıtlar.

Halı imalinde kullanılacak yapağı, önce temizlenip elle didilir. Sonra üzerinde tarak şeklinde çiviler bulunan bir tahta üzerinde taranır. Taranmış yapağın lif doğrultusunda dik bir şekilde dürülür. Buna Kürdistan'da "Sümek" denir. Bu sümekler, bir santimetre kalınlığında uzun fitiller haline sokulur ki buna da "Hav" adı verilmektedir.

Bu şekilde hazırlanıp hav haline getirilen yün, eğrilerek iplik yapılır. Bu son amelye için, yani yün fitiliği, ipliğe dönüştürmek için "Teşi" kullanılır. Kürdistan'ın bazı bölgelerinde ise yün, "çıkırık" aletiyle eğirilmektedir. Araştırmalar, yün ipliklerin % 90,57'sinin teşi ile, % 9,43'ünün ise çıkırıkla eğirildiğini göstermiştir.

Halı ve kilim sanatında, evde ve elle yani teşi ve çıkırık kullanılarak elde edilen iplerle yapılan halıların çok değer taşıdığı bilinmektedir. (El ipi) tabiri halıcılar arasında bir beyeni anlamında kullanılır ki bu özellik o halının, fabrika dokuması iplerle yapılmış halılardan çok daha fazla fiyatla satılmasına neden olur.

Böylece Kürt halı ve kilimlerinin el ipliyle yapılmış olmasındaki çok önemli özelliği burada belirtmekte büyük yarar görmekteyiz.

Kürdistan'da, diğer yabancı halı üreten ülkelere kıyasla çözgü ve atkı için çeşitli sözcükler üretilmiştir. Bu sözcük bolluğunda, Kürt halkının halı ve kilim sanatıyla ne denli iç içe olduğunu gösterir.

Kürdistan'da çözgüye; uzatma, eriş, arış ve argaç denir. Atkıya ise geçme, masur, atma ve argaç adı verilmektedir.

FRANKFURT KÜLTÜR HAFTASI BAŞARI İLE SONA ERDİ

Frankfurt Yabancı Dernekler Çalışma Grubunun Frankfurt belediyesi Kültürbürosunun da desteğiyle 16 - 24 ekim 1982 tarihleri arasında düzenlediği Kültür haftası başarıyla sona erdi.

Derneğimizin çalışmalarını koordine-sinde, hazırlıklarda ve kültür programında aktif görev aldığı bu eylemin amacı Akdeniz ülkeleri günlük yaşamı ve halk kültürünü sergilemek, yabancılarla Alman halkının kaynaşmasına katkıda bulunmaktır.

21 yabancı derneğin içinde yer aldığı bu çalışma grubu 1981 ilkbaharında Frankfurt ve çevresindeki yabancı işçilerin karşılıklı dayanışma ve Alman halkıyla kaynaşmayı kolaylaştırmak için oluşturuldu.

Kültür haftasının ilk iki gününde Kürdistan ile ilgili olarak "halk müziği ve günümüzdeki durumu", "Kürdistan'da kadın-erkek ilişkileri"ni içeren seminerler verildi, ozan arkadaşımız halk müziğinden parçalar sundu.

23-24 ekim günlerindeki kültür programında ise İspanyol, İtalyan, Portekiz, Yunan, Türk, Filistin, Fas ve Kürdistan kültürü geniş bir kitlenin katıldığı salonda tanıtıldı.

Derneğimiz folklor grubu, ozan ve pandomimi ile bu programda yer aldı, federasyonumuz KOMKAR'ın yayınlarını açtığımız masada sergiledik.

Basın ve yayın organlarında geniş yer verilen kültür haftasının ikinci günü, Hessen eyaleti radyosundaki yabancılar programında kültür haftasının koordine komitesiyle konu ile ilgili bir röportaj yapıldı.

Koordinasyon komitesinde görevli üye arkadaşımız İspanyolca, İtalyanca, Yunanca ve Türkçe yayınlarda "Frankfurt Yabancı Dernekler Çalışma Grubu" nun amacı, Kültür haftası ile ilgili bilgiler verdi. Diğer halkların kültürel ve diğer sorunlarının yanısıra Kürdistan halkının da Federal Almanya'da tanıtılmasının önem ve gereği vurgulandı.

Başarı içinde geçen Kültür haftası, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde son yıllarda gelişen yabancı düşmanlığına karşı, yabancılarla Alman emekçilerinin karşılıklı kaynaşmasını sağlama yönünde önemli bir adım oldu. Tüm yabancı demokratik örgütlerin ortak program çerçevesinde çalışmaları, daha etkin olmakta, birbirlerini karşılıklı tanınmanın yanısıra, ortak sorunlara eğilmenin ve zorlukları yenmenin yollarını açmaktadır.

Dersên Zmanê Kurdi

22

- 9- Ew dî taştê da çî dîxwîn?
 10- Çîma bavê wi şîr û hungiv nakire?
 11- Şahan kingê ji mal derdikeve diçe dibistanê?
 12- Ew kingê ji dibistanê vedigere?
 13- Şahan ku ji dibistanê hat çî dîke?
 14- Şahan bî kê ra dilize?
 15- Şahan ku ji liztine vegeci çî dîke?
 16- Roja şemiyê Şahan zu, yan dereng radibe? Çîma?
 17- Diya Şahan kingê avê li wi dîke û kîncê wi diguhure?
 18- Ji qirêjiyê çî pêktê?

- 19- Şahan guh li de û bavê xwe dîke?
 20- Rovi, wexta ku gur dibinin çî dîkîn?
 21- Qeleta te wînda bû, te ew dit?
 22- Tu ji êvari lingê xwe û goreyên xwe dişoyi?
 23- Hûn caran alikariya diya xwe dîkîn?
 24- Dî heftkî da çend roj hene? Navê wan bêje.
 25- Bexçê we heye?
 26- Tu caran daran av dîdi?
 27- Tu caran kulilkan av dîdi?
 28- Merv bî destmal û xawliyê çî dîke?

BERIVAN

Bî navê Berivan xwişkeke Şahan heye. Berivan hin çar sali ye. Ew hertîştî pîr mereq dîke û dîxwaze hin bibe.

Wê rojeki ji bavê xwe pîrsi:

Tu çîma ewqas dirêjî?

Bavê wê keni û lê vegeciand:

- Ez mezîm im. Çend salan şunda tu ji dirêjî dîbi.

- Çîma Mamê Eli qasi te dirêjî nîne?

- Hemû kes mezîm dîbin, lê bejna wan ne yek e.

Ez bejndirêjî im, ew navçebejnî e.

- Çîma porê te reş e, yê min kej e?

- Porê diya te ji kej e. Tu li diya xwe çûyi.

- Lê çavê wê şîr in, yê min...?

- Yê te reş in.

- Çîma?

Bavê wê sekîni:

- Hû ... ez çî bêjîm? Hertîştî yek nabe. Li bexçê

bînêre: Pîr texlit giya, fêki û kulilk hene..

- Çîma, em kulilk in?

- Na, lê ew ji jini ne. Canê wan ji heye.

- Can çîye?

Bavê wê disa sekîni, li dora xwe nihêri, ji ser masê fincanek girtî got:

- Bînêr eva fincana girî dibe?

- Na.

- Dimeşe?

- Naa.

- Jini mezîm dîbin, weki giya û daran. Hin dimeşî, weki heywan û merivan. Ê rojek tê dîmîrî.

- Mîrî çîye?

- Mîrî? Ka dapira te tê bira te? Par mîr.

- Belê.

- Merv weki xew da diçe û cardîm ranabe. Êdî nalîve û bihn nagire.

- Bihn girtî çîye?

- Merv bî pozê xwe bihn digire. Weki ha:

Bihna xwe girtî û da, gotîna xwe ajot:

- Li aliyê dî, bihna tîştan heye. Bînêre, ev sêv

e.. Çavê xwe bigire! Te girtî?

- Belê.

Bavê wi sêv dirêjî lêv û pozê wê kirî û pîrsi:

- Çawa ye?

- Bihna we xweş e.

- Belê. Tama wê ji xweş e.

- Tam çîye?

- Merv bî zmanê xwe tam dîke. Bigre vê sevê bî-xwe û li tama wê bînêre. Hin tîştî şîrî in, hin tahlî in. Şekîrî şîrî e, isot tahlî û tujî in, lêmon tîrşî e, xwê şor e. Li aliyê dî, mervî bî guhe xwe dîngan dîbihîse; bî destê xwe li tîştan dîde, hişkî û nermîya wan, germîya wan hin dibe... Merv ...

Aqlê Berivanê dî tîştêki dîna da bû, wê êdî guh ne dîda gotînen bavê xwe. Gotîna wi bîri:

- Bavo, ez şekîrî dîxwazîm, şekîrî!

Ken	: Gülüş	Nerm	: Yumuşak
Kenin	: Gölme	Nermî	: Yumuşaklık
Girî	: Ağlayış	Germî	: Sıcaklık
Şunda	: Sonra	Kurt	: Kısa
Mam	: Amca	Serhuşk	: Dik kafalı
Bejn	: Boy-bos	Mêjo	: Beyin
Bejndirêjî	: Uzunboylu	Dapir	: Büyük anne
Navçebejnî	: Ortaboylu	Par	: Geçen yıl
Lê çûn	: Benzemek	Xew da çûn	: Uyumak
Sekînin	: Durmak	Cardîn	: Bir kez daha
Kej	: Kumral	Livî	: Kımıldamak
Jinî	: Canlı	Bihn girtî	: Nefes, koku, almak
Can	: Can	Bihn	: Nefes, koku
Lê nihêrin	: Bakmak, araştırmak	Weki ha	: Bunun gibi
Fıkîrî	: Düşünmek	Çav girtî	: Göz kapamak
Meşî	: Yürümek	Çavgirtîk	: Körebe oyunu
Mîrî	: Ölmek	Dirêjî kirî	: Uzatmak
Tîrşîk	: Turşu	Poz	: Burun
Alî	: Taraf, yan	Lêv	: Dudak
Li aliyê dî	: Diğer yandan	Tam	: Tat
Hişkî	: Sert	Tahl	: Acı
Hişkî	: Sertlik	Tahlîk	: Acı elma (yabani)
	:		

(Dumahik heye)

SIN'ET û ÇAND

KÜRT HALKINDA HALI ve KİLİM SANATI

Dr. Cemşit Bender

Kürt halkı el sanatlarında kökü milattan binlerce yıl öncesine inen bir geçmişe sahiptir. Kürtlerin yaşadığı coğrafi konum gereği ve de hayvancılıkla uğraşmaları elde ettikleri yünlerden kumaş, örtü, halı, kilim, heybe, kolan ve benzeri şeyleri imal ettikleri, bu ürünleri de kendilerine özgü renk, motif ve şekillerle bezeyip güzelleştirerek sanat eserleri meydana getirdikleri biliniyor. Kürt halkının halı ve kilim konusunda ilk yaratıcı ulus olduğu da artık bilim çevrelerince kabul edilmekte. Tanınmış hali bilginleri de, hali dokumacılığının Kürtler tarafından icat edildiğini, bu sanatı İranlıların ve Türklerin, Kürtler'den öğrendiklerini öne sürmektedirler. İnanın vatani 30 ile 45 kuzey enlem dereceleri arasındaki Asya'yı ve Doğu Anadolu'yu kapsamaktadır. (Erdmann, 1960)

Ağrı'nın Kürt köylerinde "GEVE" adı verilen ve posta benzeyen bir yaygı türü dokunmaktadır ki, GEVE denilen bu yaygı, Kurd Erdmann'ın da sözünü ettiği gibi "Kilimden halıya geçiş ve halının başlangıç durumunu" belirlemektedir. Kars ve yöresinde de büyük halılara, GEVE adı verilmesi, GEVE ile hali arasındaki kesin ilişkiyi göstermesi bakımından önemli bir kanıttır. (Doç.Dr.Neriman Görgünay)

Böylece kilimden halıya geçişin vatani Kürdistan olmaktadır. Küçük el sanatları grubuna giren halıcılık ve kilimcilik, özellikle tarımla uğraşan halkın oluşturduğu bölgelerde boş zamanların değerlendirilmesi bakımından büyük bir önem taşır. Doğu Anadolu bölgesinde yani Kürdistan'da Kürt köylüsü iklim koşullarının ötürü yılın büyük bir kısmını el sanatları ile doldürmesini bilmiş, yararsız geçecek ve yitirilecek zamanını yaratıcı bir güce dönüştürmüştür.

Kürt halı ve kilimciliği üzerinde günümüze kadar maalesef yeterli bir inceleme yapılmış değildir. Kürt halkının sömürge bir ulus durumunda kalması nedeniyle siyasal egemenliği elinde tutan sömürgeci uluslar, Kürt el sanatları ürünlerini kendi sanat eserleriymiş gibi gösterme çabasına düşmüşler ve özellikle Kürt el sanatlarının bu açıdan incelenmesine engel olmuşlardır. Ne acıdır ki, batılı bilim adamları da yazdıkları hali kitaplarında Kürt halı ve kilim sanatını çeşitli politik nedenlerle gözardı etmişlerdir. Ünlü hali uzmanı Charles W.Jacobsen, (Oriental rugs) adlı beş yüz sayfalık kitabının kapağına (noksamsız hali klavuzu) başlığını koyduğu halde tek kelimeyle olsun Kürt halı ve kilim sanatına değinmemiştir.

Elimizde bulunan tek inceleme kitabı ise Doçent Neriman Görgünay'a aittir. (Doğu Yöresi Halıları) adını taşıyan bu kitap Türkiye İş Bankası kültür yayınları arasında çıkmıştır. Kitaptan öğrendiğimize göre Görgünay tüm Kürdistan'da değil,

bir bölümünde; yani Adıyaman, Ağrı, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van'da çalışmıştır. Kendi deyişiyle "araştırma bölgesi" çok geniş olduğundan, halı dokunan köyler dağınık ve birbirinden uzakta bulduklarından, bütün köylere gitmek mümkün olmamıştır. Çalışmalar rastlantı örneği-random sample sistemiyle yapılmıştır. Bu nedenle de adı geçen yazarın sağlıklı bir araştırma yapmadığı ortaya çıkmaktadır. Öte yandan yazar, Kürt halı ve kilimlerini Türk el sanatları olarak göstermekten geri kalmamış ve eserinde (Kürt) kelimesini kalemine almamaya özel bir özen göstermiştir.

J.Iten-Marritz yayınladığı (Le tapis Turc) adlı inceleme kitabında ise, Kürdistan bölgesi halıları ve kilimleri ile ilgili kısa açıklamalarda bulunmuştur. Bu yazara göre Kürt kadınları içinde hali ve kilim dokumayana rastlanmaz. Kürt kadını el sanatlarına büyük bir ilgi göstermekte, böylece ev giderlerinin karşılanmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Kürt halılarının ve kilimlerinin dünya hali ve kilim standartları içinde orijinalite ve güzellik bakımından eşsiz ve rakipsiz olduğunu vurgular. J.Iten-Marritz'e göre Kürt halı ve kilimleri geometrik desenlerle doludur. Bunların herbiri, bir anı, bir duygu, bir düşüncenin sembolüdür.

Kürt halkının beş bin yıllık bir tarihi geçmişi olduğunu bilmeyen bu yazar, halkımızın milattan bin yıl öncesine giden bir topluluk olduğunu varsayarak Kürt halı ve kilimlerinde -milattan on asır önce yaşadığı bilinen- Soleman (Süleyman peygamber)'a ait yıldızların yer aldığından söz eder. Eski Yunan halkı tarafından stilize edilmiş haç motiflerinin açık ve kesin bir şekilde Kürt halı ve kilimlerini süslediğini dile getirir.

Yine J.Iten-Marritz'e göre Diyarbakır kilimlerinde yer alan akrep motifleri ise bölgesel buluşlar olup, aşiretler arası düşmanlığın veya kan gütme eylemlerinin mistik ifadesidir.

Yazar, Kürt bölgelerinde yaptığı araştırmalar sonucunda, Hakkari ile bugün İran sınırları içinde kalan Bidjar ve Sine (Senneh) Kürt eyaletlerinde yapılan halı ve kilimlerin tüm Kürt bölgelerine kıyasla çok daha güzel ve sanatsal olduğuna değinir. Yazara göre bu son iki bölgede de dokunan halı ve kilimlerin kalın ve havlarının uzun olduğunu geometrik sislerinin daha değerli ve eşsiz bir güzellik içerdiğini söyler.

(Not: bu yazarın görüşleri üzerinde durmamızın nedeni söz konusu eserinin renkli ve kuşe baskı olarak İngilizce, Fransızca ve Almanca dilleri ile basılmış olmasındandır. Günümüze kadar salt Anadolu halı ve kilimlerini inceleyen tek kitap, bu yazar tarafından hazırlanmış ve

Editions Vilo yayınevi tarafından Almanya'da bastırılmıştır.

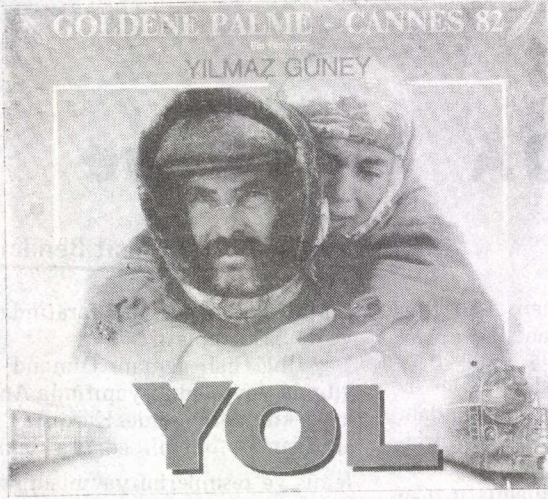
Ünlü hali uzmanı Dimand ise, 1935 yılında yayınladığı yapıtında Anadolu halı ve kilimleri içinde Kürdistan bölgesine ait olanları önemli görmüş bunları ince-

lemiş ve resimlerini yayınlamıştır. Ayrıca halıcılığın tarihçesi hakkında da Kürdistan'da tesbit ettiği gerçeklere yaklaşarak aydınlatıcı bilgiler vermiştir. Bu yazar Ballard adında bir koleksiyoncunun topladığı ve bugün St.Louis Sanat müzesinde bulunduğu anlaşılan 15ci ve 18ci yüzyıllara ait Kürt halı ve kilimlerinin insanlığa ve güzel sanatlar dünyasına ilettiği estetik güzelliği, sembolleri, kök boya ile ilgili Kürt halkının bulgularını, koyun ve tiftik yünlerinin doğudaki özelliklerini bilimsel bir dille açıklamıştır. A.Achidjian 1949 yılında Paris'te yayınladığı "A.Fundamental Art The Rug" adlı eserinde Kafkasya, İran ve Kürdistan'da 16 ve 19. yüzyıllarda dokunmuş değişik hali tiplerini terminolojik, entografik ve arkeolojik yönlerden inceleyerek değerlendirmiş ve halıları desenlerine göre tanımlamıştır.

M.Gönül, 1965 yılında Antropoloji dergisinde çıkan "Halı ve Kilimlerde Kuş Şekilleri" adlı araştırmasında, Kürt halkının varlığını ve Kürdistan'ın mevcudiyetini görmezlikten gelerek bu bölgedeki halı ve kilimleri de Türk el sanatları ürünü göstermek suretiyle sonuç olarak, halılardaki sembolik kuşlarla, özellikle (Kürt halılarında çok sık rastlanan: Bizim notumuz) kartalla, Ön Asya ve Babilonya kültür malzemesi ve mühürlerinde görülen Kartal arasında yakın bir benzerlik ve ilişki bulunduğunu, mühürlerde, kahramanlığı, zaferi, iktidarı ve güneşi sembolize eden Kartalın bir sis ögesinden ziyade gerçek anlamı ile halılara geçmesinin muhtemel olduğunu açıklamıştır. Bu incelemeci farkına vararak veya varmayarak bir gerçeğe dokunmuş, tarihsel bir gerçeğin doğruluğunu folklor ve el sanatları açısından da ortaya koymuş oluyor. Çünkü bilindiği gibi Babilonya'da Milattan önce 1850 yılından başlayarak Milattan önce 435 yılına kadar egemenlik kurmuş olan Kassitler Kürt asıllıdır. Dolayısıyla Kürtlerin ejdadı tarafından kültür malzemeleri ve mühürlerde kullanılan kartal ile Kürt halı ve kilimlerinde görülen kartal arasında büyük bir benzerlik olmasından daha doğal bir şey olamaz.

Yine aynı yazarın üzerinde durduğu Kürt halılarındaki Tavuz kuşu Kürtlerin en eski dini olan Zerdüştlükten sonra onun uzantısı olarak ortaya çıkan Yezidi inancının bir sembolüdür. Dolayısıyla (Tavuz kuşu) motifi de Kürt kökenlidir ve Kürt halılarında bu özelliği ile yer alır.

(Devamı Sayfa 13'te)

Ülkemiz Kürdistan'ın yaşamını dile getiren; sömürgeci-feodal baskıları teşhir eden ve CANNES 82 festivalinde Altın Palmiye ödülüne layık görülen Yılmaz Güney'in YOL filmi önümüzdeki günlerde Almanya'nın değişik kentlerinde gösterilmeye başlanıyor.

Filmin gösterileceği kentler şunlardır:

Frankfurt : 3 Aralıktan itibaren, sinema Harmonie
Köln : 4 Aralıktan itibaren, sinema LUPPE
Düsseldorf : 10 Aralıktan itibaren, sinema BAMBI
Hannover : 3 Aralıktan itibaren, sinema APOLLO
Berlin : 3 Aralıktan itibaren, sinema OFF

sömürüye karşı mücadele yükseliyor

Yaklaşık iki milyona yakın Türkiyeli ve Kürdistanlı F.Almanya'da çalışıyor. Bunların ezici çoğunluğu Alman ve Türk hükümetleri arasında imzalanan anlaşmalar uyarınca buralara geldiler. Alman tekelci sermayesi yabancı işçiye ihtiyaç duyduğu zaman ekonomik durumu iyiydi. Ayrıca uzun süre çalışmayı gerektiren, pis ve ağır işleri Almanlara yaptırmak bir hayli zordu. Onlar bu işleri yapsalar bile yüksek ücret istiyecilerdi. Bunun üzerine kapitalizmin evrensel yasası işletildi ve yabancı ülkelere ucuz işgücü ithal etme yoluna gidildi.

Derken aradan yıllar geçti, yabancı işçiler ağır ve pis işleri yaptılar, kapitalistler büyük kârlar elde etti. Ama gün geldi ekonomi krize girdi ve artık yabancı işçilerin bir kısmına ihtiyaç duyulmaz oldu. Patronlar modern kölelerin sayısında azaltma yapmayı planladılar. Keyfi biçimde çalışma izinleri iptal edilmeye, poliste güçlük çıkarılmaya, evler basılmaya ve yabancı düşmanlığı kışkırtılmaya başlandı. Gençken buraya gelen ve yirmi yılını bu ülkede geçiren; burada artı-değer yaratan işçi birden bire her türlü ekonomik ve sosyal haklardan yoksun bir halde kapının önünde buldu kendini.

İşsizlik artınca, kaçak işçi çalıştıran firmalara da gün doğdu. Onlar eskidenberi işçileri çok düşük ücretle ve insan onuru ile bağdaşmayan koşullarda çalıştırıyorlardı. Şimdi ise nasıl olsa işsizden geçilmiyor. Bunun üzerine çalışma süresini uzattıkça, uzattılar. Fiyatlar yukarı doğru çıkarken ücretler yerinde saydı, hatta aşağıya indi. Örneğin; ana firmadan 30-40 DM ücret alan aracı firmalar işçilere ancak bunun 5-10 DM'ini veriyorlar. İşte dışardan bakanların; insanlarını çok güvencede gördüğü, çok demokratik bildiği ve sosyal yaşamını oldukça iyi sandığı tekellerin F.Almanya'da modern köleler böylesine bir yaşam sürmek zorundadırlar.

Bu sömürü ve baskıdan tarım alanında, meyve bahçelerinde çalışan işçiler ve özellikle de kaçak işçiler fazlasıyla nasiplerini alıyorlar. Geçtiğimiz günlerde "Alteland Kürdis-

tan Gençlik Komitesi" imzasıyla dağıtılan bildiri de bu sömürü ve baskı özetle şu şekilde dile getirilmekteydi:

"Kardeşler,

Faşizm halkımız üzerinde sömürüyü ve işkenceyi kat kat arttırırken, biz Kürdistanlı genç emekçiler Alteland bölgesindeki meyve patronlarına köle gibi çalışmak zorunda bırakılmışız.

Biz sömürünün en insafsızına çarptırılmışız. Alman ve diğer işçilerin sahip oldukları tüm haklardan yoksun olduğumuz gibi, insanlık dışı metotlarla çalıştırılmaktayız. Hayvanların yattırılmıyacağı soğuk meyve depolarında yatmak zorunda kaldığımızdan, böbrek üşütmesi, nefes darlığı, bel ağrısı, zatürre ve türlü karın hastalığı olmayan hemen hemen yoktur içimizde.

Çalışma koşullarımız çok ağır ve sağlıksız olmasına rağmen tüm "var olan" sosyal ve ekonomik haklardan yararlan normal işçilerin yarısından az ücret bize verilmektedir. Saat ücretimiz 5 ile 7 DM arasındadır. Akord işte ise hakettiğimiz yüzde 20'si bile bize verilmemektedir.

Kardeşler, Biz sömürünün en insafsızına çarptırılmışız. İçimizde hâlâ bazı gözü kapalı saf insanlar sömürülmediğimizi inatla iddia etmektedirler. Bunlar Kürdistan'da ağaların, beylerin ayaklarına almış kişilerdir. Daha dün üç ayrı iş kazasında üç genç arkadaşımızı yitirdik. Bu üç arkadaşımızın ölümünün sorumlusu kanımızı emen Alman meyve şefleri ve faşist cuntadır. Yüzün üzerinde arkadaşımız yine iş kazasında ya ayağı kırılmış, ya parmakları kesilmiş, ya merdivenden düşüp yarı felç duruma düşmüş, ya da tedavi-si mümkün olmayacak kadar yaralanmıştır.

"Kardeşler, meyve patronlarına karşı hep birlikte direnmedikçe haklarımızı alamayız. Biz yarın yine ülkemiz Kürdistan'a döneceğiz ve halkımızla birlikte sömürgeci faşist güçlere karşı mücadelede yerimizi alacağız.

Faşizmin işkence ve katliamlarına ve Alman şeflerinin sömürüsüne karşı sesimizi yükseltelim!"

Alteland Kürdistan Gençlik Komitesi

Mercén Aboneyan: 6 mehi 10 DM, sali 20 DM

Abone şartları: 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

Xwedi
Sahibi

► Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan lı Elmanya Federal

Navnişan: 6000 Frankfurt, Savigny Str. 75, Federal Almanya

Berpırsiyar
Sorumlu

► A. Saydam

IMPRESSUM

Herausgeber: KOMKAR

Föderation der Arbeitervereine

aus Kurdistan in der BRD

Verantwortlicher Chefredaktuer:

A. Saydam

Druck: Eigendruck